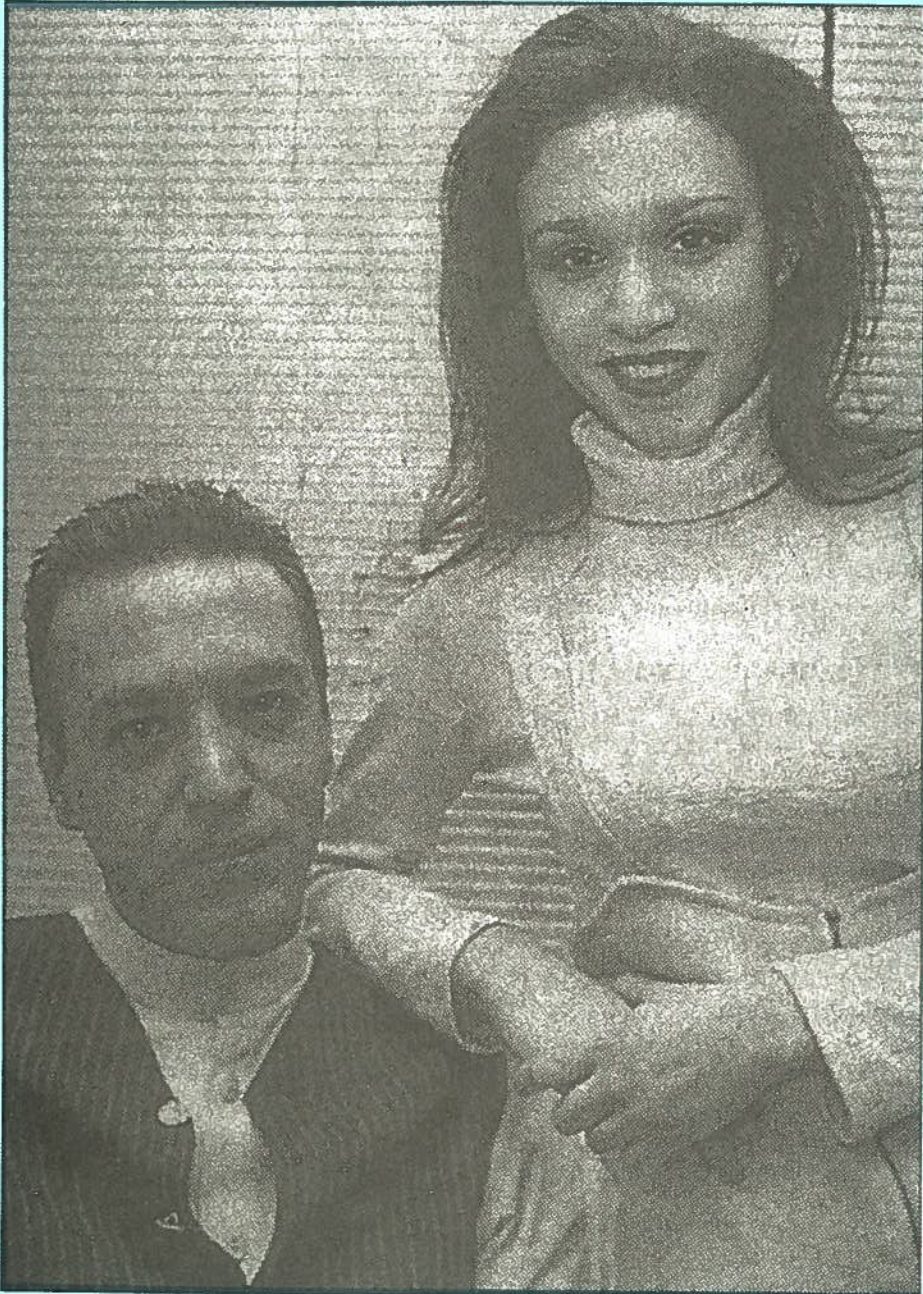

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

MAYIS – HAZİRAN '97

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VÂKIF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Mehmet ORHAN
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Prof. Zafer GENÇAYDIN
Gülay BAYTAŞ
Altan İLTER
İsmail BEYDEMİR

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

Yazışma Adresi:
Necatibey Cad. No: 20/16 Uysal Apt.
Tel : 230 11 54 06430 - ANKARA

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara-Yenişehir Şubesi
Hesap No: 304400-16890-1

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez.
Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Ankara
Valiliğinin 12.9.1991 gün ve 8202 sayılı
yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl : 6 Sayı : 69-70
MAYIS - HAZİRAN 1997

Baskı : Mine Ofset Ltd. Şti. - 417 34 75

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri :
İsmail BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

Kapak: Levent ÇOKER - Şebnem PAKER

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3	Mayıs Ayının Düşündürdükleri <i>Gülay BAYTAŞ</i>
5	Laiklik Sivil Toplum <i>Doç. Dr. Sami SELÇUK</i>
9	Düğün Destanı <i>İsmail N. BEYDEMİR</i>
15	Gül Dalında Kumru Kanadı <i>İfakat ERTAŞ</i>
17	Benim Ağaçlarım <i>Memduh SOYLU</i>
18	Çocukluk ve Gençlik Arkadaşım Vehbi Ertürk'ün Aziz Anısına <i>Mehmet ORHAN</i>
19	Kalmadı Ne Zevk Ne Sefa <i>Dr. Galip UZUNCA</i>
20	"Seher Yeli" ve Mehmet Ergönül <i>Ahmet SAMUR</i>
21	Masal Olmasın <i>Ahmet SAMUR</i>
22	Bir Güzel İnsan <i>Özden BAYTAŞ</i>
23	Gurup <i>Metin UZ</i>
24	Atatürk'e Mektup <i>Simge YILDIRIM</i>
24	Ağıt <i>Naim ERTÜRK</i>
25	Çaresizliğe Feryadımız <i>Şadan KABASAKAL</i>
26	Müderris Hüseyin Hüsnü Efendi <i>Halit HOCAOĞLU</i>
30	Bulmaca <i>Kemal NİKSARLI</i>
31	Haberler

MAYIS AYININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Gülay BAYTAŞ

Ülkemizde gündem çok hızlı değişiyor. Salt bir günün gündemini oluşturan haber başlıklarının her biri bir makale konusu olabilecek nitelikte ve değerinde. Buna ek olarak, takvim yapraklarımız önemli tarihsel olguların adeta bir listesi gibi. Günlük haber yoğunluğunun yanı sıra, her ayın kendine özgü önemli tarihsel olayları var. Sözgelimi Mayıs Ayı.

Bu ayın ülkemiz tarihi açısından en önemli tarihleri 19 ve 27 Mayıs ise, dünya emekçilerinin tarihi açısından da 1 Mayıs'tır. İşçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü. Emegin özgürleşme mücadelesinin bayramı. Hani şu bizde yıllarca Bahar Bayramı olarak kutlanan...

Burada 1 Mayısın tarihçesini anlatmayacağım. 1867'de Amerika Birleşik Devletleri'nin Şikago kentinde 8 saatlik işgünü istemiyle (talebiyle) 10.000 işçinin yürüyüşe geçmesiyle başlayan, grevlerle süren, polisin göstericilere ateş açmasıyla kana bulaşan ve 1889'da toplanan I. Enternasyonal'in İşçi Sınıfının BİRLİK, DAYANIŞMA ve MÜCADELE GÜNÜ ilan etmesiyle kutlanagelen 1 Mayıs'ın, *birçoğunun sandığı gibi 1917 devriminden sonra Sovyetler Birliği'nin ilan ettiği bir gün olmadığına, tam tersine 1 Mayıs direnişinin Amerika'da başladığına altını çiziceğim.*

Ülkemizde de 1 Mayıs yüzyılımızın başında ve Osmanlı döneminde "İşçi Bayramı" olarak kutlanıyordu 1927 yılına değin. 1976 yılından bu yana da alanlarda kitlesel olarak kutlanan bir bayramdır.

Bayramdır da, bu bayramı bir bayram gibi kutlayabiliyor muyuz?.. 1977 kutlamasında, suçluları hâlâ ortaya çıkarılamayan bir provakasyon sonucu Taksim Alanı kana

bulandı; 36 kişi yaşamını yitirdi. 1996 yılı 1 Mayıs kutlamasında yaşanan olayların o üzücü ve bir o kadar da düşündürücü görüntüleri tüm canlılığı ile belleklerimizdeki yerini koruyor. Neden?.. Neden tüm dünyada kutlanan bu bayrama ülkemizde kan bulaşıyor? Ekonomik, demokratik, sosyal, siyasal istemlerini coşkulu biçimde alanlarda haykıran emekçilerin, bayramlarını bayram gibi kutlamak istemeleri kimilerini neden bu denli ürkütüyor? İşte bunu düşünmeli...

"Köylü efendimizdir" diyerek emeği yücelten Mustafa Kemal ATATÜRK'ün 19 Mayıs'ta Anadolu'ya geçerek başlattığı Kurtuluş Savaşı ile temelleri atılan Cumhuriyet'imizin 74. yılında emek ne durumda?..

Yazımın başında, ülkemizde gündemin çok hızlı değiştiğine değinmiştim. Ancak gündemin değişmeyen, yıllardır ilk sıralardaki yerini koruyan öyle maddeleri var ki... Bunlardan biri de az gelişmiş ülkelere ve bu arada bize de 1980'li yılların başından bu yana dayatılmaya çalışılan Yeni Dünya Düzeni, Küreselleşme, Globalleşme aldatmacasıdır.

24 Ocak 1980 günü açılan, uluslararası tekelleci sermayenin sözcüsü IMF'nin acı reçetesinin toplumumuza sunulduğu ekonomik önlemler paketi sonucunda, 27 Mayıs Devrimi'yle temellenen sosyal devlet anlayışına son verilmiştir. Vahşi kapitalizmin acımasız piyasa ekonomisine geçilmiş, planlı kalkınma modeli terk edilmiştir. Artık ekonomide tam bir serbestlik olacaktır.

Ekonomide sağlanan bu serbestlik emek cephesine tanınmadığı gibi, 27 Mayıs Devriminin ürünü olan 1961 Anayasası ile

kazanılan özgürlükler de tümüyle ortadan kaldırılmıştır.

Tek kutuplu Yeni Dünya Düzeninde küreselleşen uluslararası tekelci sermayedir. Bu düzende emeğin küreselleşmesine asla izin verilmez... Ulus devletlere de, bağımsızlığa da yer yoktur.

Oysa, Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik, yorgun ve yoksul çıkan Osmanlı Devleti'nin yıkıntıları üzerinde yükselen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerinden biri tam bağımsızlıktır. Kurtuluş için ulus egemenliğine dayanan, tam bağımsız yeni bir Türk Devleti kurmak kararıyla İstanbul'dan Samsun'a doğru yola çıkan Mustafa Kemal, bu kararın dayandığı en sağlam düşünüş ve mantığı şöyle açıklıyor:

"Temel ilke, Türk Ulusunun onurlu ve saygın bir ulus olarak yaşamasıdır. Bu, ancak tam bağımsız olmakla sağlanabilir. Ne denli zengin ve gönenmiş olursa olsun, bağımsızlıktan yoksun bir ulus, uygar toplumlar karşısında uşak durumunda kalmaktan öteye gidemez.

Yabancı bir devletin koruyuculuğunu ve kollayıcılığını istemek insanlık niteliklerinden yoksunluğu, güçsüzlüğü ve beceriksizliği açığa vurmaktan başka bir şey değildir. Gerçekten bu aşağılık duruma düşmemiş olanların, isteyerek başlarına yabancı bir buyurman getirmeleri hiç düşünülemez.

Oysa, Türk'ün onuru, kendine güveni ve yetenekleri çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir ulus, tutsak yaşamaktansa yok olsun, daha iyidir.

Öyleyse, Ya Bağımsızlık, Ya Ölüm!

İşte gerçek kurtuluşu isteyenlerin parolası bu olacaktı." ()*

* Kaynakça: Söylev (Nutuk).

Bu düşüncelerin ürünü olan ve Atatürk'ün "En büyük eserim" dediği Cumhuriyet'imizin temel niteliklerine karşı 1950'lerde başlatılan sistemli saldırılar, 27 Mayıs Devrimi ile noktalandı. 27 Mayıs hareketi ülkemize özgür düşüncenin kapılarını açtı, sosyal devlet kavramını kazandırdı. Toplumsal uyanış ekonomik gelişmenin önüne geçti. Bu gelişme de birtakım çevreleri rahatsız etmeye başladı. Önlenmesi gerekiyordu. 1961 Anayasası ülkemiz için lüks sayılmaya başlandı. İşte 12 Mart'a bu ortamda gelindi.

27 Mayıs'la başlayan toplumsal uyanışa karşı yapılan 12 Mart darbesinin yarım bıraktıkları ise 12 Eylül askeri darbesi ile tamamlandı. Bu darbe, başta emekçilere olmak üzere tüm demokratik kitle örgütlerine, sivil toplum kuruluşlarına karşı yapılmıştır. Sendikalar, siyasi partiler, dernekler kapatılmış; sendikacılar, politikacılar, ülkenin önde gelen aydınları, yazarları, sanatçıları gözaltına alınmış, yasaklılar listesi kabardıkça kabarmıştır.

Yıl 1997... Emperyalizme karşı dünyada ilk kurtuluş savaşını veren, mazlum ülkelere önderlik eden bir ulusun bireyleri olarak bugün bağımsızlıktan söz edebiliyor muyuz?..

İkinci bir Kurtuluş Savaşının eşiğinde bulunuyoruz.

Bağımsız, özgür, laik ve demokratik bir ülkede yaşamak umut ve dileklerimle...

LAİKLİK

SİVİL TOPLUM

HOMO DEMOCRATICUS

LAİKLİĞİN ANLAMLARI

Laiklik üzerine eğilen bir araştırmacı, kolay teslim olmayan, tanımı kolayca yapılamayan, çok boyutlu, dinamik bir kavram karşısında bulunduğunu bilmelidir. Bu kavramın durağan bir tanımı belki bir oranda yapılabilir. Ama yetmez bu. Gerçek, durağanlığın çok ötesindedir.

TERİM SORUNU

O yüzden, ilkin işe sözcükten başlamakta yarar var. Çünkü "Sözcükler sünger gibidir. Rastladıklarını emer ve yüklenen anlama göre şişerler. Sıkılınca da içleri boşalır. Çok yinelenediklerinde de anlam ve değerleri azalabilir" (A. Jaquard/A. Touraine). Ülkemizde bu serüveni yaşayan sözcüklerin başında "laiklik" terimi gelir. Onun darasını, enini boyunu iyi ölçmek zorundayız.

"**Laik**" sözcüğü, Türkçemize Fransızcadan girmiştir. Fransızcaya da Yunancadan, Latince'den. Eski Yunancada "laos" "halk"; "laikos" "din adamlarına özgü ya da dinle ilgili olmayan, halkla ilgili olan" anlamlarında kullanılmıştır. Latince'de "laicus" da böyle. Sözcüğün karşılığı, ortaçağ'dan bu yana Fransızcada "laic (laïque)"dir. Ortaçağ'daki anlamı da, çok sınırlıydı. "Din adamları sınıfından olmayan" kişileri anlatıyordu. Bu arada vaftiz edilmemiş bir Hristiyan'dan söz edildiğinde "laik" sözcüğü kullanılıyor ve kilisenin buyruklarına uymayan kişilerin nitelikleri vurgulanmış oluyordu. Daha sonraları anlam değişti, genişledi. Kurumlar, toplulukları nitelermek için kullanılmaya başlandı: "laik mahkeme", "laik toplum", "laik devlet" gibi. Ne var ki, laik sözcüğü, arada bir değişmeceli (mecazi) anlamda da kullanılıyordu. Örneğin, Pasteur, Litre'den söz ederken "laik bir ermiş" diyordu.

*Kadılar, müftüler fetva yazarsa,
İşte kement, işte boynum asarsa,
İşte hançer, işte kellem keserse,
Dönen dönsün, ben dönmezem
yolumdan.*

P. Sultan Abdal

Doç. Dr. Sami SELÇUK

Tevrat'ta da, "laikos" sözcüğü geçmekte, "din adamları dışındaki halkı" anlatmaktadır.

"**Laicus**" sözcüğünün karşıtı, Latince'de "clericus", Fransızcada "clerc". "Rahip, din adamı" demek. Ruhban sınıfını anlatan sözcükler de, clericatus/clerge'dir.

Böylece Hristiyan/Batı dünyasında "laikus/klerikus", yani "halk/ruhban" ayrımı ortaya çıkmıştır. Öyle ki "laicos/clericus" ayrımı, Papa VII. Bonifacius tarafından aynı adlı bir bildiriyle resmen tanınmıştır.

Burada bir ayraç açmak gereğini duyuyorum. Bilindiği üzere, her iki dünyayı da düzenlemek savıyla ortaya çıkan İslam dininde, ruhban/halk diye bir ayırım söz konusu olmamış, o yüzden de böyle bir terim ortaya çıkmamıştır. Yağmurun yanı sıra karın yağmadığı Afrika anakarasındaki kimi yerlilerin dilinde, yağmur sözcüğü vardır, ama "kar" sözcüğü yoktur. Tıpkı bunun gibi, ruhban sınıfının olmadığı bir dinde ve dolayısıyla bir toplumda elbette "laik" diye bir sözcüğe yer olamazdı.

Laikliğe gelince, bu sözcüğün Fransızca karşılığı "laïcité"dir (İspanyolca laicidad, İtalyanca laicità). Anlamı, "laik olma niteliği", dinsel toplumla sivil toplumun birbirinden ayrılmasıdır. Böylelikle devlet hiçbir dinsel iktidara, din de hiçbir siyasal iktidara sahip olmayacaktır. Fransızcaya 1871'de girmiştir.

Aynı dile 1842'de giren laisizm (laïcisme) teriminin ise iki anlamı var. Birinci ve eski anlamı, kilise hükümetlerinde laiklere yer verme eğilimini yansıtan öğreti. Yeni, çağdaş anlamında ise, devletin, kurumların kesinlikle laikleştirilmesini (laïcisation) savunuların öğretisi. Laisizm yandaşlarına göre, bütün kurumlar laikleştirilmeli, din adamlarının dışında kalan kişilere, kurullara ve yetkililerine, yalnızca dünya değil, din işlerinde de daha üstün bir yer verilmelidir. Bu öğretinin kimi

aşırı yandaşları, her şeyin ve her insanın laikleştirilmesini, dinin yaşamdan soyutlanmasını savunurlar.

Görülüyor ki, laisizm, Türkçesiyle "laikleştirmecilik", bir öğretilerdir. Kimileyin de, katı bir ideolojidir. Bu ise bir niteliği, bir durumu anlatan laiklikten çok farklıdır. O yüzden de, bence şovenizm nasıl ulusçuluğun yozlaşmış biçimiye; laikleştirmeçilik de, laikliğin saptırılmış türüdür.

Buna karşılık İngilizcede laik teriminden çok "dünyasal, cismani" anlamlarına gelen "secular" kullanılmakta; laiklik ise "cismanilik, dünyasallık" anlamlarına gelen "secularism" terimleriyle anlatılmaktadır. Bu terimler çok tanrılı dinler dönemlerinin ürünüdür. Fustel de Coulanges'in dediği gibi, pagancı toplumlarda, her halk kendi Tanrı'sına tapıyor, her Tanrı da kendi halkını yönetiyordu. Bu toplumlarda inançlar özgürce sergileniyor, inanan/inanmayan ya da ayrı ayrı inançta olanlar, bir arada yaşıyor, birbirlerinin varlıklarına saygı gösteriyorlardı. Böylece, ister istemez dinsel alanla dünyasal alan ayrılıyor; laikliğin altyapısı kendiliğinden oluşuyordu.

GÜNÜMÜZDE LAİKLİK

Bu soruya çeşitli açılardan yanıtlar verilebilir.

Felsefi açıdan laiklik, inanç/akıl alanlarının ayrılmasıdır. Kuşkusuz maddeci felsefe yanlıları bu ayırma karşıdırlar. Onlara göre, yalnızca akıl alanı vardır da ondan.

Ahlaki açıdan laiklik, ahlakın dinsel ve doğaötesi etkilerden arındırılması, akılcılaştırılmasıdır. Durkheim'ın bu konudaki düşüncelerini biliyoruz.

Ancak, günümüzde, laiklik; felsefi ve ahlaki anlamlarından çok, hukuksal/siyasal açıdan algılanmakta; somut yaşama da bu anlamda yansıtılmaktadır. Buna göre hukukun ve siyasal otoritenin kaynağı, yalnızca insan aklısıdır, insan aklının ürettikleridir; asla değişmez nitelikteki dinsel dogmalar ve inançlar değildir.

DEVLET VE DİN

Hukukla siyasetin bulunduğu en önemli kurum, kuşkusuz devlettir.

Devletin din/dinler karşısında takınacağı tutumlar ise çok çeşitlidir.

Birincisinde, siyasal ve dinsel otoriteler sınırları belirsiz biçimde iç içedir. Eski ve ortaçağlarda yaşanan olgu budur.

İkincisinde, devlet dinsel otoriteyle bütünleşmiştir. İslam köktendinciliğini benimseyen İran, bunun tipik örneğidir. Yönetim katı, yaşam Tanrı'yı bile yoracak kadar bunaltıcı. Şah döneminde de devletin resmi dini İslam, mezhebi Caferi idi. Yasalar, bilim, sanat, basın/yayın etkinlikleri, din ve mezhep kurallarına aykırı olamazdı.

Afganistan, Pakistan, Yemen, Suudi Arabistan devletlerinin hem resmi dinleri vardır, hem de yasalar İslam dininin temellerine aykırı olamazlar. Afganistan'da şeriatı ters düşen ceza verilemez. Eğitim, sanat ve yayın etkinlikleri dinsel kurallara uygun olmak zorundadır. Pakistan'da da durum hemen hemen aynıdır. Müslümanlar Kur'an'ı öğrenmek zorundadırlar. Afganistan ve Pakistan, İslam dini dışında kalan dinlere de özgürlük ve devlet güvencesi tanımışlardır. Ne var ki, yasaların İslam'a aykırı olamayacağını açıklayan her iki ülkede, bu özgürlük acaba nasıl gerçekleşecektir? Bu ülkeler laik değil, laiklik karşıtıdır, teokratiktirler.

Üçüncü olarak devlet dinlerden birini resmen tanır. Sözelimi, Yunanistan, İsveç, Norveç, Danimarka, Lihtenştayn, Finlandiya gibi ülkelerde devletin dini vardır. Ancak hemen hepsinde demokrasi iyi işlediği ve haklar/özgürlükler sağlam güvencelere bağlandığı için, uygulama daha sonra göreceğimiz gibi, büyük ölçüde laiklik ilkelerine uygundur. Öte yandan, Ürdün, Suriye, Endonezya, Siam, Tibet, Panama, Arjantin, Kolombiya, Kosta-Rika, Paraguay, Bolivya, El Salvador'da da devletin resmi bir dini vardır. Endonezya Anayasası'nda devletin herkesin dinsel inançlarını güvence altına alacağı, kamu otoritesi tanınmış bütün dinsel birlik ve kuruluşlara eşit koruma sağlayacağı belirtilmiştir. Bu durum karşısında acaba kamu otoritesi tanınmayanlara bu güvence yok mudur sorusu akla gelmektedir. Suriye Anayasası'nda devletin inanç özgürlüğünü koruyacağı açıklanmıştır. Yine Paraguay, Panama, Kosta-Rika, Bolivya, Şili anayasalarında da benzer hükümler bulunmaktadır. Ancak, demokrasinin tam işlemediği ülkelerde, uygulamanın laik devletteki gibi olduğunu söylemek güçtür. Esasen bu ülkelerin kimileri de, laik devlet olmamanın, yani devletin bir dini

olmasının anayasal sonuçları da gözden kaçmamaktadır. Örneğin, Kolombiya'da öbür dinlere, Hristiyanlık ahlakına aykırı olmamak koşuluyla hoşgörü gösterilmekte, Salvador'da dinler üzerinde yasal denetime olanak tanınmaktadır.

Devletin din karşısında alacağı sonucu tutum/tavır, ilgisizlik, kayıtsızlıktır. Devlet ne dine karşıdır, ne de onu destekler. Altını çizerek vurguluyorum. Tek sözcükle yansızdır. Laikliğin, laik devletin çağdaş/teknik anlamı da işte budur. Böyle bir devlette, dinsel kurumlar devletin görevlerini, devlet de dinsel kurumların görevlerini yapamaz. Japon Anayasası'nda bu açıkça vurgulanmıştır.

Buraya kadar yazdıklarımı şöyle özetleyebilirim. İlk, "laiklik" kavramını "laikleştirmecilik: laisizm" kavramından ayırmalıyız. İkinci olarak da, laikliğin yukarıdaki sonucu anlamında birleşmeliyiz. Bunları yapmazsak, aynı sözcükleri kullanmayı sürdürdüğümüz halde, başka başka dilleri kullananlar gibi, birbirimizi anlamakta güçlük çekeceğiz. Kargaşayı önlemenin yolu, terimsel birliği sağlamaktan geçer.

LAİKLİK, DİNE SAYGIDIR

Laikliğin din karşısında devletin yansız olduğunu söylemenin zorunlu/nedensel sonuçları vardır.

Bunlardan **birincisi**, din ve vicdan özgürlüğünün gerçekleşme biçiminde ortaya çıkar. Teokratik devlette din ve vicdan özgürlüğü devletin bir lütfudur. Devlet her an onları geri alabilir. Oysa laik devlette, bu özgürlükler, inanan için de, inananlar için de, bireysel birer haklardır. Devlet onların yaşamaları ve işlerlik kazanmaları için hukuksal çerçeveyi oluşturmak zorundadır. Bir başka deyişle, laiklik; din ve vicdan özgürlüğünün değil, din ve vicdan özgürlüğü laikliğin kaçınılmaz sonucudur. Nedensellik ilişkisini ters yüz etmemek gerekir. Çok önemli bir saptamadır bu. Laik devlette yurttaş, dinsel kimliğini kendisi belirler. Devlet bu açıdan onu sorgulayamaz, denetleyemez, bireyin dinsel kimliğini sicillerine işleyemez.

İkincisi, devlet bütün inançlara saygılıdır, eşit uzaklıktadır. Düşünce, inançlar, dinler, mezhepler arasında hiyerarşi çizemez, ayrıcalık yaratamaz. Bu haklar ve özgürlükler devletin hukuksal güvencesi altındadır. İnananlar ve inananlar arasında, zor kullanmak yasaktır. Devlet bireyin yalnızca dinsel kimliğini

belirleme hakkını değil, dinsel inançlarını açıklama/açıklamama, dinsel tören ve tapınmalara katılma/katılmama haklarını ve özgürlüklerini de güvence altına alır.

Laik devletin dini olamaz. Olmamalıdır da. Zira din bireyler içindir. Ancak devlet dinleri, inançları korur; o kadar. Devletin bir dini olursa, o ülkede din eğitimi de elbette devletin tekelinde, en azından gözetiminde olacaktır. Oysa, laik devlette, devlet dine kayıtsız kalacağından, eğitim de laik olacaktır. Bir başka deyişle devletçe yürütülen eğitim, dinsel inançları değil, insan aklına ve deneye dayanan bilimleri kapsayacaktır. Öte yandan, devlet din eğitimi karışmayacak, onunla ilgilenmeyecek; onu inananlara ve örgütlerine bırakacak; din ile bilimi karşı karşıya getirmeyecektir. Yeter ki, bu konuda bireysel özgürlüğe ve kamu düzenine yönelik bir zor kullanılsın, ahlaka aykırı davranılsın. Dinsel eğitimi seçmek, bireysel bir olgudur, kamusal değil. Laik devlette, herhangi bir din, mezhep ya da inanç hakkında bireylerin bilgi edinme ve öğrenim görme hakları ve özgürlükleri devletçe engellenemez. Almanya, Fransa, İtalya, Portekiz, Belçika, Hindistan, devletin resmen bir din benimsediği Yunanistan, İsveç, Norveç, Lihtenştayn, Finlandiya, Suriye'de durum böyledir. Öte yandan, Panama'da din eğitimi kamu okullarında zorunlu değildir. Kolombiya ve Brezilya'da dinsel eğitim okul izlencelerine girmiştir. Buna karşılık Doğu Uruguay laik bir devlettir. Yine laik bir devlet olan Honduras'ta kamu okullarında eğitim laiktir, devlet dinsel eğitimi özgür bırakmış, bunlara devlet bütçesinden yardımı yasaklamıştır. Japon Anayasası'na göre, devlet, kamusal organlar, dinsel eğitimden kaçınmak zorundadırlar.

LAİK DEVLET MODELLERİ

Laik devlette din, vicdan ve tapınma özgürlükleri, ahlaki değerler, kamu sağlığı ve kamu düzeniyle çatışmadıkça özgürdürler. Hemen hemen bütün ülkelerde bu ilkeler benimsenmiştir. Kimi ülkeler üçüncü kişilere zarar vermeyi (Arjantin, Anayasa, md. 19), trafiği aksatmayı (Hollanda, Anayasa, md. 6) da bu sınırlamalarla eklenmişlerdir. Bunun dışında devlet dine el atamaz, yasak da koyamaz. Laik devlet, belli bir dinin/mezhebin ya da dinsizliğin ne öğretilmesine ne de propagandasına girişmeyeceği, bu tür kesimlere ayrıcalık tanıyarak hizmetler sunamayacağı gibi, bireylerin bu tür etkinliklerini de yasaklayamaz. Dinsel örgütlenme ve yayın özgürlükleri de güvence altındadır. İtalya, Lüksemburg, Avusturya, El

Salvador gibi ülkeler örgütlenmeyi yasal denetime bağlamışlardır. Monaco'da din/vicdan ve tapınma özgürlüklerinin kötüye kullanılması yasaklanmış, Arjantin'de kamu düzeni ve ahlakıyla kişilerin haklarını çiğnemeyen eylemlerinden dolayı bireyin yargılanamayacağı, yalnızca Tanrı'ya karşı sorumlu olacağı belirtilmiştir.

İlkçağın Atina demokrasisinde bu noktaya ulaşılammıştı. Devlet dinsizliği ve bu yoldaki propagandayı yasaklamıştı. İlk kurbanlar da, Protogoras ve Sokrates'tir.

Laik devlet olmanın kaçınılmaz sonuçlarından biri de, kuşkusuz iktidarın kaynağında ortaya çıkmaktadır. Laik devletle birlikte iktidarın dayanağı, Tanrısal olmaktan çıkmış, halk iradesine kaymıştır. Hukukun temelleri de dinsel dogmalardan arındırılmış, insan aklının ürettiği kurallara dayandırılmıştır. Bu kurallar, çağdaş bilimin ışığında, toplumun gereksinmelerine göre değişebilmektedir. Çünkü insan aklına dayanmakta ve gereksinmelere uyarlanaabilmektedirler. Zira hukuk, ancak toplumsal gelişmeye ayak uydurabildiği ölçüde başarılı ve kalıcı çözümler üretebilir. Deneyimler bunu kanıtlamıştır. Oysa dinsel hukukun kuralları, tanrısal ve ilişilemez olduklarından değiştirilememekte, bu yüzden de toplumsal gelişmeye ayak uyduramamaktadırlar.

LAİKLİK NE DEĞİLDİR?

Ülkemizde laikliğin ne olduğu değil, çoğu kez ne olmadığı söylenegelmiş, sözgelimi, "laiklik dinsizlik değildir" tanımına sıkça yer verilmiştir. Bu yüzeysel tanıma yüksek katlarda bulunanların da sık sık başvurduğu görülmektedir. Bir dilde yan yana gelen iki olumsuz sözcük, olumluyu anlatır.

"Görmezlikten gelmedim" diyen biri, gördüğünü anlatır. "Laiklik dinsizlik değildir" demekle dinlilik mi denmek isteniyor? Elbette değil. Öyleyse doğrusunu söyleyelim. Laiklik, ne dinsizleştirmedir ne de dinleştirilmedir; din karşısında yansızlıktır, hoşgörüdür; bu yüzden de saygıdır. Dahası, "laiklik dinsizlik değildir" demenin, dinsizlik suçlaması karşısında bir ezikliği, hatta dinden bir tür özür dilemeyi çağrıştırdığını da unutmayalım. Öte yandan, laiklik, hukuksal tanımından çıkıp, salt felsefesal ve ahlaksal alana devlet gücüyle kaydırılır, dinsel öğretiler yasaklanır yahut da devlet dinsizliği özendirir ya da ona sahip çıkarsa, dinsizlik de dinsel bir inanç olduğundan, artık laiklikten değil, laisizmin

yukarıda sergilenen ikinci anlamından söz edilecektir ki, bu din karşısında devletin yansızlığını yitirmesi demektir. Zira böyle bir devlet, aşırı uçlara kayarak, laik niteliğini yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Kimileri de, laikliğin dine değil, yobazlığa, bağınazlığa, din sömürüsüne karşı olduğunu ileri sürerler. Oysa yansız bir devletin, yobazlığa, dinsizliğe ve din sömürüsüne karşı tek silahı, cezai yaptırımlar değil, olsa olsa akılcı eğitimidir. Din öğrenimini yasaklamak, devletin yansızlığını yitirmesi, laik yörüngeden sapması demektir. Sömürü de bu yasak ortamda yeşerir. Laiklik ilkesinin dini siyasetten uzak tuttuğu doğrudur. Ancak, kimseyi buna zorlamadığı da bir o kadar doğrudur. Laiklik ilkesi belki dini siyasetin kirletmesinden, ayak altında itilip kakılmasından koruyabilir. Ama, devlet buna kimseyi zorlayamaz. Salt gelecek kuşakları ve yurdunu düşünen bir siyasetçi, ayet/hadis açıklamaları, dede/türbe ziyaretleri yaparak dinsel söylemlerle ikiyüzlü yollara, çirkinliklere esasen başvurmaya gerek duymaz.

LAİKLİK VE HİRİSTİYANLIK

Batı'da gelişen demokrasiyle Hristiyanlık arasında güçlü bir bağlantı bulunduğu sürgit vurgulanmıştır. 1988'de demokrasinin bulunduğu 46 ülkeden 39'unun Batı Hristiyanlığına mensup olduğu, öbür dinlerin egemen bulunduğu 58 ülkeden yalnızca 12'sinin de demokratik bir rejimi seçtiği belirtilmiştir. Bununla birlikte laik devlete kolay gelmemiştir insanlık. Kanlı, insan eti kokan dönemler yaşanmıştır. Nitekim Hristiyan dünyasında da dünyasal ve dinsel iktidar savaşımı yüzyıllarca sürmüştür. Ancak, Hristiyanlığın özünde, bu iki dünyanın ve iktidarın ayrıldığı muhakkaktır. "Ben dünyaya hükmetmeye değil, onu (günahıtan) kurtarmaya geldim" (Yuhanna, 12/147), "Benim krallığım bu dünya değildir" diyen İsa'nın "dünyasallaşmış bir Musevi" (Aytunç Altındal) olduğu savı bence yerindedir. İncil'deki şu öykü, Hristiyanlık dininin, laik bir kimlikle ortaya çıktığını kanıtlamaktadır: "Ferisiler (...) imdi bize söyle, Sezar'a vergi vermek sence doğru mu?" diye sordular. Ancak İsa onların kötü niyetlerini anladı ve dedi ki: Bana vergi konusu parayı gösterin. Ferisiler, İsa'ya bir dinar getirip gösterdiler. İsa onlara şöyle sordu: Bu resim ve yazı kime aittir? Onlar Sezar'a ait dediler. O zaman İsa onlara dedi ki: Öyleyse Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını Tanrı'ya ödeyin/verin" (Matta - 22/17-22).

(Devam Edecek)

DÜĞÜN DESTANI

İsmail N. BEYDEMİR

45-50 yıl geçmişten, bir düğün izleyelim,
Nerden nereye gelmişiz, birlikte gözleyelim.
GANİ DAYI aylar önce, sözlüdür bu düğüne,
Salı günü öğlen sonu, haydi buyur diyelim.

TEPTE'den yola çıkılır, ECÜZLÜ'den geçilir,
Ordan ÇAVUŞ alınarak, SULAK'dan su içilir.
EKİREK'le ANDİRİ'den, geçerken susmak olmaz,
Çalgı sesiyle düğüne, çağrı yolu seçilir.

Düğün evi yöremizdir, köyü-yeri sen iste,
Çalgı sesi çağırıdır, yok okuntu ve liste.
Geçilen heryer yakını, GANİ DAYI üflesin.
"Düğün var ha buyurun" der, aldığı her nefeste.

Bu sürdürüm uzar gider, düğün köyüne kadar,
Uğranan her köy içinse, apayrı ezgiler var.
Amaç herkese duyurmak, düğünü ve yerini,
Düğün yerine yaklaştık, son ezgi gönül yakar.

Düğün evinin önüne, çifte kazan kurulur,
HOROÇLU HAKKI ÇAVUŞ da, başucunda bulunur.
Üç gün düğün yapılacak, konuklar yemek ister,
Toplanan kalabalıkca da, çalgı sesi duyulur.

"SABAHIN SEHER VAKTİ"yle, çalgı geliyorum der,
YOL HAVASINI kestirir, düğün yapılacak yer.
Bir hoş geldiz töreniyle, hal hatır sorulacak,
GANİ "haydin uşaklar" der, oyun yerine gider.

AĞIR HALAY'larla başlar, oyunların dizisi,
Bir "BİİRREEEYYY" sesi yükselir, sökün eder gerisi.
Göz ucuyla yol gözlenir, konuk gelir mi diye,
Bazen uzaktan yükselir, güçlü bir silah sesi.

Çalgı oyun havasını, kesip yola yönelir,
Konuklarla karşılanan, yere kadar da gelir.
Karşılayan gelenlere, "hoş geldiz, buyurun" der,
Çalgı bahşişi verilip, "hayırlı ola" denir.

Yol havasıyla dönülür, eski oyun yerine,
Kalınan yerden başlanır, dalıp gider derine.
Dinç yürekler mutlu olur, oyun olur tüm gövde,
Ritmi ezgiyle birleştirir, dön gerine gerine.

"YEDİ BENİ YEDİ BENİ, GURDOLDU YEDİ BENİ,
SÖLESEM EL BENİ GINAR, DEMESEM YEDİ BENİ"
VEYSEL DAYI bara girer, MAYALI HALAY oynar,
Bir kara sevda sarar da, deleder dinleyeni.

GÜCÜLÜ MEHMET DAYI'm da, kemanına yaslanır,
AĞIN olur tüm gönüller, kültürüyle süslenir.

Gönül geçmişle elele, gelecekle birleşir,

"Böyle gitmez deli gönül, bir gün gelir uslanır".

LEYLÂNİDİR LÂLEDİR de, BAHÇAYA ENDİM olur,
GEJEGİ'yle HAYRİYEM de, onun ardında, durur.

ZURNA HAVALARI'na hiç, dayanmaz CANGİL DAYI,
Davul ŞELENK'e verilir, hemen başa kurulur.

BÖYÜK CEVÜZÜN DİBİ de, UÇAYAĞI çağırır,

TİRNANNA da beni diye, bar başına bağırır.

Şimdi sıra TAMZARA da, kimse geçemez öne,

Şu GARAÇOR oyuncuyu, hamur eder yoğurur.

Bir cigara molasıyla, çalgıcılar dinlenir,

HEKKÂMBAŞI MEMET DAYI'm, ufak ufak demlenir.

Bu oturak havaları, bağlanır GOLOYNU'na,

Oynaklaşan bu havalar, ardarda yenilenir.

Önce üç AĞIR GOLOYNU, TOKAT SARMASI derken,

ÇİFTETELLİ'ye geçilir, fasıl böyle sürerken.

ÇAVUŞ kıvrak davuluyla, gider köy çağırmaya,

Yarın kına gecesi ya, yatılır biraz erken.

Yöremizde düğünlerin, belli boncukları var,

Kimseye çağrı gerekmez, haber alsın, o kadar.

Herkes ağır misafirdir, ayrı ayırım yapılmaz,

Gelmeyen olursa eğer, gözler de O'nu arar.

DELİ OSMAN, ÇERLİSTON'la, güldürür tüm AĞIN'ı,

Radyo olur ajans verir, bükerek kulağını,

Ve "YOĞURLAR YENMEYECEK, BOĞAZLAR KAPANDI" der,

Oyunu hep sıçramaktır, eriterek yağını.

ÇORLU MEMET yöremizin, ortaoyuncusudur,

Taklitte kırıp geçirir, gel de gülme, ciddi dur.

Ve öyle güzel oynar ki; insan birlikte yaşar,

Davulu hazır bulundur, CANGİL DAYI hemen vur.

LALOĞLAN ortaya çıkar, iki elinde bıçak,

İnsana öyle bakar ki; sanki hemen vuracak.

Yanındaki oyuncuyla, yarışarak dolanır,

SARACIKLI HİDİR öldü, yerine o duracak.

Ertesi gün öğlen üstü, düğüncü hazırlanır,

SESHANE ata yüklenir, kız evine yollanır.

Yük ortası kardeşindir, bindirilir küçüğü,

Yaşam boyu unutamaz, anısıyla sallanır.

Kız tarafı sinirlidir, bir eksiğini gözler,

Damat taraf uysal durur, ölçülü bütün sözler.

Köy gençleri ısrar eder, çalgıyı tutmak için,

KINA GECESİ burada, yapılınsı onu özler.

Orda konulan SESHANE, açılır sergilenir,

Gelin CEHİZİ görülür, mutluluklar dilenir.

Görücüler armağanla, gelir CEHİZ görmeye,

Her ağızdan tek söz çıkar; "hayırlı ola" denir.

Akşam KINA GECESİ'dir, düğünün tatlı günü,
Onun için hazırlık çok, aratmaz bu gün dünü.
En az bir ay öncesinden, bu gece planlanır,
Öyle önem verilir ki; örnek eder düğünü.

Damadın yakınlarıysa, ortada dört fırlanır,
Aylarca öncesinden, bu güne hazırlanır.
Bir de TEMSİL konulmuştur, TUT ÇARŞAFI'ndan SAHNE,
Erkenden yer kapılır ve sahne önü gorlanır.

Temsile konan oyunlar, ilerici demdedir,
ATATÜRK'le CUMHURİYET, anlatan yöntemdedir.
Seyirciyi güldürürken, eğitir, aydınlatır,
Herkes tek pay çıkarır ki; güzellik düzenedir.

Temsil bittikten sonra da, ZEYBEK eğlencesine,
SÜLEYMAN TOKMAK DEDE'dir, kınadan öncesine.
DEDE sakallı-bıyıklı, ZEYBEKLER yarı çıplak,
İki genç entari giyer, KIZ olur öylesine.

DEDE'yi çalgı getirir, orta açar ZEYBEKLER,
DEDE MUHTAR'ı arar ve oyuna izin bekler.
MUHTAR'dan izin alınır, KIZLAR başlar oyuna,
DEDE KIZLARI korurken, neşeye neşe ekler.

MUHTAR oyun iziniyle, KIZLARA olur kefil,
DEDE'yi lafa tutarlar, KIZ kaçırır bir sefil.
DEDE işe sinirlenir, hırsından baygın düşer,
KIZLAR çaresini bilir, burnuna bir karanfil.

Ayıltılan DEDE gene, oyununa koyulur,
DAMAT MUMLARLA gelirken, "BİİİRREEYY" sesi duyulur.
Kına tabaklarındadır, dikili mumlar yanar,
KINA OYUNU oynamak, boyun borcu sayılır.

Şöyle oyun ortasında, DAMAT alınır başa,
Birlikte bir ünlem çıkar, "bin yaşa binler yaşa".
DAMAT'a para takarlar, eşler-dostlar-yakınlar,
Herkes öne geçmek için, davranır koşa koşa.

DEDE KIZLARIYLA birlik, halaydadır gene de,
DILO kendinden geçmiştir, kemanesi çenede.
Oyunun sonuna doğru, davul tutar davulcu,
Para atanlara tek tek, "ha bereket" demede.

Kına tabağı yürütmek, bizde uğur sayılır,
Oyun bitimine yakın, gözlemciler yayılır.
Sönen mumlar yakılırken, tabaklar korunacak,
"Tabakları almayın ha", ünlemesi duyulur.

KINA OYNATMA bitince, dağılır resmi düğün,
Oturak alemi başlar, açılır yeni bir gün.
Bu eğlence yeri için, mevsim çok önemlidir,
Bu gecede hiç uyuma, aleme karşı öğün.

Kuşluk vakti, aygın baygın, uykusuzca kalkılır,
Düğüncü toplansın diye, hep yollara bakılır.
Ve bu günün düğüncüsü, dünkünden önemlidir,
Yeter çoğunluk olunca, düğüncüye çıkılır.

Düğüncünün yolculuğu, gelin evinde biter,
Kapıyı açmaz kardeşi, KARDEŞ YOLLUGU ister.
Tatlı sözle-armağanla, kapıyı açtırırlar,
Gelin evinde duranlar, "hepiniz hoş geldiz" der.

Uzak yerden gelinmişse; yemek ikram edilir,
Komşu uzaklığındaysa, çay ve kahve verilir.
Bir fasılla kız evinin, gençleri halay tutar,
GELİN AĞLATMA töreni, kapı önü gidilir.

Önce "ATLAR EĞERLENDİ, GELDİ KAPIYA" söyle,
Bu hüznü ezgilerle, ağlaşır hepsi öyle.

Ana-Baba-Bacı-Kardeş, gelin vedalaşmıştır,
"ATLADI GEÇTİ EŞŞİĞİ", hemencek gelir dile.

Gelin ata doğru gelir, yanında gardaşıyla,
Gardaş üzengiye basar, üzgün ve gözyaşıyla.
Amca at başını çeker, gardaş tutar kolundan,
Gelin hafifçe eğilip, selam verir başıyla.

YOL HAVASI başlamıştır, yola düşer düğüncü,

Köy çıkışı yolu keser, yörenin bütün genci.

Düğüncü başı ilerler, gençlere bahşiş verir,

ŞİŞ PARASI denir buna, köy gencinin öğüncü.

Çoban düğüncüyü bekler, bir koç çıkarır yola.
Gelin attan eğilerek, kaldırsın onun ola.
Gelin güçlü kuvvetliyse, çoban koçu bırakır,
Eğer bunu yapamazsa, bahşişler cebe dola.

Gelin evindeki tören, bu yöntemde sürerken,

Güvey toptan giydirilir, traş da olur erken.

Sağdıç-kirve-arkadaşlar, yardımcı olur O'na,

Gelin yola çıkana dek, tüm işler biter derken.

Güveyin ceket cebine, kuru üzüm konulur,
İçinde de ufak para ve leblebi bulunur.
Bir elmayı yarı kesip, araya para sokar,
Gelin başına vurulup, gelirken korkutulur.

Yöremizde bu töre var, gelin yolu bilmesin,

Az kafası bozulunca, dönüp geri gitmesin.

Geliş yolu döner durur, ters yollardan gelinir,

Güvey gelinden üsttedir, önünde eğilmesin.

Yol havasının müziği, do do tiz perdesiyle,
Güvegiye geldik ha der, bu çok ince sesiyle.
Gelin kapıya yanaşır, damadın önündedir,
Elmayla kuru üzümlü, leblebi tepesinde.

Çocuklar hazır beklerler, atılanı toplarlar,

Bazen büyüklerden çoğu, havadayken kaparlar.

Bu parada uğur vardır, kese pingeli olur,

Onu hiç harcamazlar da, paralara katarlar.

Ve gelin attan inerken, üzengiden ayağı,
Çekilirken tez yerine, başka ayak dayacağı.
Bir yandan gelin inerken, o yandan kardeş biner,
Sanki eğer boşalmamış, böyle gelmiş bayacağı.

Damdan inmiştir güveği, gelinin kolundadır,
Kurbanlık ayak önünde, kesimlik durumdadır.
Göllenen kandan bir parmak, alıp alna sürülür,
Güveği kapıya yürür, gelin de solundadır.

Kapıda bekler kaynana, elinde Kur'an-ayna,
Kaşığa basıp kırmıştır, töre bu zarar sayma.
Gelin aynayla Kuran'ın, altından eşik atlar,
Uğur ve aydınlık gelir, töreyi dışta koyma.

Damat'a şerbet verilir, az içer geri verir,
Bu geri veriş içinde, tükürüğü de erir.
Eşlerde sevgi doğarmış, böyle gelenek olmuş,
Gelenek yasa sayılır, töremizi içerir.

Son fasıl güveği oynu, eş-dost hepsi toplanır,
Kına oyunu gibidir, onura abaplanır.
Gene ağır halaylarla, oynayan el tutuşur,
Oyun bilmeyen yaşlılar, bu zahmete katlanır.

GANİ DAYI CEZAYİR'le, bu düğünü bitirir,
"Darısı çocuklara" der, sofra başı getirir.

TUT ÇARŞAFLARI'na gene, görev var, sofra bezi,
Oturanlar "Bismillah" der, dize kadar yetirir.

HAKKI ÇAVUŞ fasulyeyi, küçük leğenlere kor,
Lengerlerde tepe tepe, etli pilava buyur.
Yemek sonu herşey biter, dağılır tüm konuklar,
Yapılacak şey yalnızca, geleceği hayra yor.

Dini nikâh törenine, toplanıp oturulur,
Bir çakı da -ağzı açık-, orta yere konulur.
Bütün eller diz üstünde, açık durur parmaklar,
Gelin-damat vekilinden, kabulleri sorulur.

Bu davranışın nedeni, gerdek gecesi konu,
Mendile düğüm çalınıp, çözülür nikâh sonu.
Bunca işlem güveğinin, bağlanması korkusu,
Herşey gözönünde gerek, bozmak için oyunu.

Bu günün akşamına dek, sessizlik sürüp gider,
Yorgun düşen damat-gelin, bir yerde rahat eder.
Gerdek hakkında çiftlere, sağdıçlar öğüt verir,
Arkadaş ve yakınları durur, diğeri gider.

Yatsı sonu kız sağdıcı, su kor ocağı yakar,
"Yüzün ağola" diyerek, kapı önüne çıkar.
Sağdıç damadı getirir, oda önüne varır,
Birkaç şaka yumruklarla, kapı içeri tıkar.

Bir kaçışma-heyecanla, damat odaya girer,
İki rekat namaz için, gelin namazlık serer.
Güvey namazın sonunda, hoş geldin der geline,
Lengerle helvayı verip, sağdıcı yolcu eder.

Sağdıç helvayı getirir, mutlu haberi verir,
Bu helva kız evindendir, damak üstünde erir.
Yüz aklığı sevinciyle, gönüller rahat-mutlu,
Biri anaya duyurur, kaygıları giderir.

Sabah ana ve babanın, var el öpme töresi,
Onların baş muradıdır, bu günleri göresi.
"Miradalsız çağam" der, Ana-Baba-Görümce,
Gelinlik edecek gelin, belli değil süresi.

Kuşluk vakti hazırlık var, GELİN GÖRE gününe,
Kadınlarca kaçırılmaz, benzer kız düğününe.
Gelin sessizdir-süzülür, gelenin elin öper,
Tef çalıp oyunlar başlar, döner gelin önüne.

Damat-sağdıç-dostları da, ayrı yerde toplaşır,
Damadı asmak isterler, sağdıç armağan taşır.
Çerez istenir yemeye, gelmezse damat ipte,
Ayaklarından asarlar, keyf akşama ulaşır.

Üç gün sonra gaynanası, gelini alıp gider,
Kız evinin yolu biter, hepsine merhaba der.
İlk ayrılık özlemiyle, gelin evini görür,
Bir de öğlen yemeğini, eski yuvasında yer.

İki haftanın sonunda, ONBEŞ töreni olur,
Gelin-damatla-yakınlar, hınami gilde solur.
Yemek-sohbet deriken de, hısımlıklar pekişir,
Kaşık-fincan aşırarak, bu şaka sonu bulur.

Bundan sonra tek tören var; BEŞŞİK TOYU yapılır,
Gelinin ilk çocuğuna, bol armağan takılır.
Kız anası, gebe iken, toruna cehiz düzer,
Bir beşşikle yollanmazsa, sonra başa kakılır.

Bu gün bir an GANİ DAYI, dirilse aklı şaşar,
"Ben bu ortamda yaşamam" deyip, mezara koşar.
EDİRNE'den çalgı gelse, düğün yapıp gidiyor,
Bu gidişle folklorumuz, sonsuz ölüme koşar.

Bozulan yalnız düğün mü? değişmeyen kalmadı,
O günleri bilenlerin, göğsü çıkar feryadı.
BEYDEMİR'im, diyorum ki; durduralım yıkımı,
Kültürümüzü turalım, yaşasın AĞIN adı.

8 EYLÜL 1996 AĞIN

GÜL DALINDA KUMRU KANADI

İfakat ERTAŞ

Yıl 1994... Aylardan Nisan. Ağaçların yeşillenip çiçeklendiği, toprağın kabardığı ve papatyaların açtığı günler. Gökyüzünde bulutlar pamuktan kümeler oluşturmuş. Bu kümelerin, arada birbirleriyle kucaklaşıp güneşin önünü kapadığı anlar. Gene mi yağmur yağacak diye mutfak penceresinden baktığım sırada hayret ve hayranlık içinde gördüm onları...

Tatlı bir kumrucuk, guguklayarak taşıdığı incecik çöpleri, balkon demirinin köşesine eğri büğrü yerleştirmeye çalışıyor. Gidiyor, ağzında bir ot sapıyla tekrar geliyor. Onları yerleştirip gene gidiyor.

Kumrunun işini kolaylaştırmak gerekli diye düşündüm. Eskiden kalma bir yumak yorgan ipliği olduğunu hatırladım, sele sepet aradım. Günümüzde, analarımız gibi yorgan kaplamadığımızdan, uzunca süredir el değmeyen bir yerlerden bulup çıkardım. Kumrucuğun yerleştirdiği çöplerin yanlarından, altlarından, hasır öreri gibi ipi bağlayıp yapıyı sağlamlaştırdım. Ayrıca balkon süpürgesinden de koparıp yuvayı daha oturulacak hale getirdim. Bu arada bizim kumru ağzında bir çöp ile elektrik teline konmuş, şaşkın şaşkın bakıyor. "Ne yapıyor bu insanoğlu" diyordu herhalde?

Kendimce işimi tamamlayıp pencereden uzaklaştım.

Ertesi gün, bizim kumru yuvasına oturdu. Bu oturuş günlerce sürdü. Ben mutfakta olup işimi görürken, o da bana yan yan bakıyordu. Pencerenin taşına ekmek içi ve su koyuyordum arasıra, uzaklara gitmeden ihtiyacını yakından karşılasın diye. Bazen kurumuş ekmek parçacıklarının azaldığından anlıyordum karnını doyurduğunu.

Aradan günler geçti. Pencereden baktığımda, kumrucuk yoktu ama yuvada iki küçük yumurta duruyordu. Ertesi gün, anne kumru görev başına gelir gibi gelmiş ve oturmuştu. Bu oturuş bir aya yakın devam etti. Bir sabah baktığımda, iki tüysüz kafacığın ve kırmızı gagacığın ucunu gördüm, annenin kabaran tüylerinin arasından.

Bende bir heyecan ve sorumluluk başladı. Bunlar nasıl büyüyecek, ya ölürlerse. Öyle ya, eski Nisan yağmurları, şimdilerde Mayıs ayına kaydı gibi. Bir de rüzgâr var. Her öğlen sonrası, evin karşısındaki kara kavağı bir o yana bir bu yana sallayıp duruyor. Anne kumrunun tüyleri kabarıyor bu rüzgârdan.

Hele bir gün hiç unutmuyorum; gökyüzü simsiyah, kıyamet koparcasına gürliyor ve şimşekler çakıyor. Yakınımızdaki Orman Müdürlüğünün ve Emniyet Müdürlüğünün paratonerleri, sanki Gediz Ovası'na inmeye çalışan yıldırımları bizim mahalleye davet ediyor gibiydi.

Pencereye fırladım hemen, kumrucuk sırsıklam. Yavrular kafacıklarını annelerinin tüyleri arasına gömmüşler. Aman allahım, ne yapmalıyım! Hemen oracıkta bulduğum büyükçe bir naylon torbayı, geriye doğru açtığım panjurun demirlerine çamaşır mandallarıyla tutturdum. Yuvanın üzerine bir çadır yaptım, böylece kumrucuk yağmurdan kurtulmuştu.

Her sabah pencere taşına su ve ekmek koymayı sürdürdüm. Günler geçtikçe yavrular tüylenmeye, büyümeye başladılar. Hatta yerlerini genişletmek için, iki kardeş birbirleriyle didişirken, anne kumruyu sağa sola yalpalatmaya başladılar.

Artık annecik, zaman zaman yuvadan ayrılıp yavrularına yiyecek toplamaya gider oldu. Annelerinin her dönüşünde, iki küçük gaga, huni gibi açılıp mamalarının ağızlarına konmasını bekliyordu.

Daha sonraki günler, azık dolu kursağı ile yuvaya geldiğinde, yavrular uzayan ve sertleşen gagalarını annelerinin boğazına kadar sokup kendi paylarına düşeni, bazen de fazlasını kapmaya çalışıyorlardı. İbretle izlerdim bu manzarayı veya ezeli kavgayı...

Günler geçtikçe yavruların kanatları genişlemeye, ayak parmakları kalınlaşmaya başladı. Artık anne kumru, yuvadan uzun süreli uzaklaşır oldu. Ben de yavruları, yuvada annesiz görünce, -aç kalacaklar, geceleri üşüyecekler- diye huzursuz oluyordum.

Gene böyle, anne hanım gezmeye çıkmış olmalı ki, yavrular yuvada birbirleriyle itişip kakışırken, gökyüzü gene karardı. Rüzgâr fırtınaya dönüştü. İri iri yağmur taneleri camlarda şaklamaya başladı. Böyle zamanlarda evin dışında isem hemen dönüyordum.

Balkonun panjurlarını kapattım, yüklükten bir mukavva kutu buldum, iki yavruyu içine oturtup balkona koydum. Ama yavrulardan biri çok korktu sanırım; çırpınmaya, sağa sola uçuşmaya başladı, çamaşır tellerine çarptı. Yeni çıkmaya başlayan tüyleri uçtu havada. Bu sırada anne kumru yuvaya geldi, yavrularını bulamayınca guguklayarak döndü durdu. Karşıdaki dut ağacının sallanan bir dalına tüneyip yuvasını gözetlemeye başladı.

Çok üzüldüm, yaptığımı da pişman oldum. Bir müddet sonra bulutlar dağıldı, güneş çıktı, rüzgâr yavaşladı. Yapraklarda parlayan yağmur damlacıkları da olmasa biraz önceki kızılca kıyamet hiç olmamış sanırdım. Bu defa da balkonun üst köşesinde, panjurun davlumbazına tüneyen

yavruyu tutabilmek zor oldu. Her ikisini de yuvalarına koyup sakinleşmelerini bekledim. Karşıdan bizi izleyen anne kumru, uzun bir süre yuvaya gelmek istemedi. Biz insanoğluna güvenemedi besbelli. Kimbilir ne kadar korkmuştur yavrularını yuvada göremeyince.

Gündüzler geceleri, geceler gündüzleri kovalarken anne kumru yuvadan epeyce koptu. Belki de günde bir defa geliyordu yavrularını doyurmaya. Mayıs ayının sonlarıydı sanıyorum. Gece mehtaplı ve esintiliydi. Eşimle birlikte akşam gezmesinden geç vakit dönüyorduk. Evimiz Öğretmenevi'nin bahçesine bakar. Çay ocağı Nisan başlarında açılır. Her akşam masaların, sandalyelerin gıcirtısı, çocukların cıvıltıları, ayran, gazoz, kola şişeleri, tost ve simit artıkları kalır gecenin yarısına. Dolayısıyla kediler cirit atar bahçedeki artıkları ve döküntüleri yemek için.

Eve geldiğimde, ilk işim mutfak penceresinden eğilip yuvaya bakmak oldu. Anne kumru yoktu artık. Yavrunun biri yuvada sessiz ve sakin yatıyordu. Öbürü de benim yorgan ipliğinden bağıladığım birinin üzerine tünemiş, gözlerini kapamış herhalde uyuyordu. Hafif rüzgâr, küçücük bedenini sallıyordu. Aşağıya düşer diye korktuğumdan tutup yavaşça yuvasına bırakmak istedim. Koydum zavallıyı koymasına ama... korkmuş ve ürkmüş olacak ki çırpınarak kaçmaya çalıştı. Henüz uçmasını da bilmiyordu. Cık... ciklerle feryat figan, içgüdüsel çırpınışlarla üçüncü kattan aşağı düşerken, Öğretmenevi'nin bahçesinden siyahlı bir kedinin, nasıl da sessizce bahçe duvarından yola, oradan da bizim apartmanın bahçesine süzüldüğünü gördüm bir an. El fenerini alıp aşağıya indim. Bahçedeki çiçeklerin, otların altlarına baktım yavrucuk yoktu. Yalnızca gülün dalında küçük bir kanat parçası vardı...

BENİM AĞAÇLARIM

Memduh SOYLU

Böğürtlenler Çelebinin derede,
Bu sene bol ola Allah verede.
Gönül ister o günlere ere de,
Bolca yeyip muradıma ereyim.

Karadutum, çıktım ince dalına,
Değişmem ki seni arı balına.
Bırakmışlaı neden kendi halına,
Susamışsın sinor suyun vereyim.

Alıçlarım meyvelerin sararmış,
Seni seven dağ yolunda ararmış.
Kurda, kuşa, insanlara yararmış,
Eğil dallarından biraz dereyim.

Çarşafı serdik bir dal boyunca,
Salladık dutları yedik doyunca.
Kaynatıp pekmezi küpe koyunca,
Tahin katıp ekmeğime süreyim.

Olmaz ola bizi ayrı koyası,
Gezemedim cevizleri doyası.
Yeşil kabukların çıkmaz boyası,
Kına gibi ellerime süreyim.

Dallarında gördüm kuş feryadını,
Nerden aldın baldan tatlı adını.
Armutların o lezzetli tadını,
Çıkayım da dalbaşında göreyim.

Uçun kuşlar eriklere konun da,
Geleceğim güz ayının onunda.
Erik çayın içeceğim sonunda,
Hoşafınla ferahlasın yüreğim.

O günlere ne kaldı ki şurada,
Ben burdayım ama gönlüm orada.
Bitsin artık bu hikâye burada,
Yavaş yavaş defterimi düreyim.

20 Mart 1997 - MALATYA

ÇOCUKLUK VE GENÇLİK ARKADAŞIM VEHBI ERTÜRK'ün AZİZ ANISINA

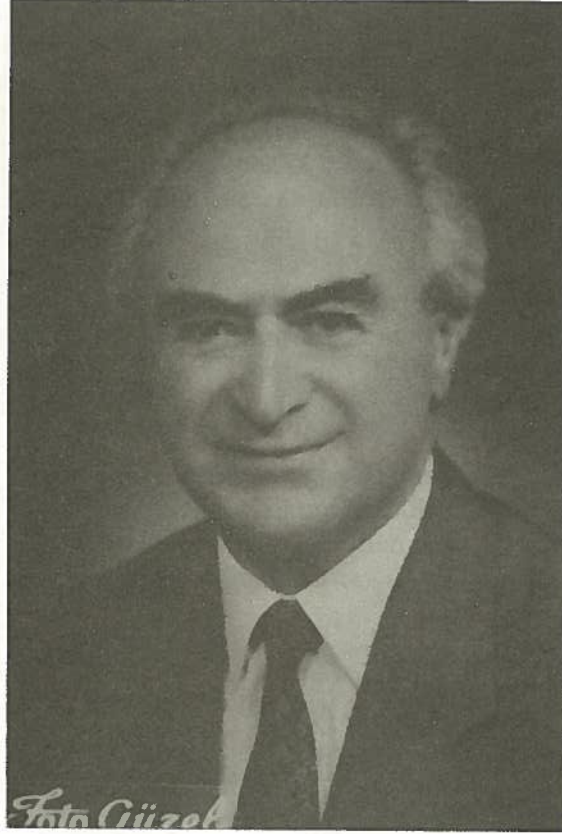
Mehmet ORHAN

Dost insan Vehbi ERTÜRK'ü, 9 Nisan 1997 günü Gazi Üniversitesi Hastanesi'nin ameliyat masasında yitirdik. Görünürde hiçbir rahatsızlığı yoktu. Son anda meydana çıkan kalp damarı tıkanması onu ansızın yakaladı. Beklenmedik bu ani ölüm, başta ailesi olmak üzere, yakınlarını, dostlarını, arkadaşlarını ve onu tüm sevenleri yasa boğdu.

Vehbi Ertürk, 1925 yılında Şenpınar'da doğdu. Çocukluk ve gençlik dönemi, yörelerimizin ve bizim kuşaktan yetişen gençlerin altın yıllarına rastladı. Henüz köylerden göç başlamamıştı. Ağın ve çevresinden yetişen öğrenim çağındaki gençler, Elazığ-Malatya-Arapkir orta öğretim kurumlarında ve yaz aylarında yörede bir araya geliyor; dostluğun, arkadaşlığın içten, sıcak ortamında bir arada yaşıyorlardı. Vehbi Ertürk'le dostluğumuz ve arkadaşlığımız işte bu dönemlerde başladı ve ömür boyu sürdü.

Vehbi Ertürk, başarılı geçen öğrencilik yıllarını, 1952 yılı Haziran döneminde, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden mezun olarak tamamladı. Yüksek öğrenimi döneminde çalıştığı Ankara Öğretmenler Yapı Sandığı'ndaki görevinden sonra, o yıllarda yeni kurulmuş olan Akbank'a 1953 yılında girdi. Bu bankanın Ankara-Yenimahalle, Elazığ, Polatlı ve Ankara-Yenişehir şubelerinde Yönetici ve Müdür olarak hizmet verdikten sonra 1976 yılında emekliye ayrıldı.

Tümü başarılı geçen bankacılık hizmetlerinde, yöneticilik görevini karşılıklı anlayış, hoşgörü, sevgi ve saygıya dayalı verimlilik ortamı içinde sürdürürken, o yıllarda yurdumuzda yeni örgütlenmeye başlayan sendikacılığa da ağırlık

vermiş ve Türkiye'nin sayılı özel kuruluşlarından olan Akbank'ta çalışanlar (işçi) sendikasının ilk kurucuları arasında seçkin yerini almıştır.

Vehbi Ertürk, özel yaşamında son derece uygar bir çizgi izlemiş, düzenli ve titiz tutumunu yaşamı boyunca aksatmadan sürdürmüş, özellikle giyim-kuşamda çevresine iyi bir örnek olmayı başarmıştır.

Şenpınar'lılar genelde sesi güzel insanlardır. Vehbi Ertürk ise, Şenpınar'lılar içinde sesi en güzel olan kişilerden biriydi. Türk halk müziğinin sevilen ve yörelerimizde beğenilen türkülerini, ezgisine özen göstererek, dost ve arkadaş meclislerinde güzel sesiyle duyarak söylerdi. Müzik sevgisinin yanında, yörelerimizde beğeni toplamış olan oyunlarımızdan kol

oyununu da en güzel oynayanlardan biriydi. Ertürk, halk müziğiyle oyunun yanında güzel sanatların hemen her türüne yakın ilgi duyan bir arkadaşımızdı.

Vehbi Ertürk'ün yaşamının diğer safhalarında olduğu gibi, aile yaşamında da karşılıklı sevgi, saygı ve hoşgörü hakimdi. Nazmiye Ertürk'le 1954 yılında evlenmiş, mutlu yaşamını ömür boyu sürdürmüştür. Bu mutluluğunu bezeyen seçkin evlâtları Munise ile Naim'in iyi yetişmeleri için özen göstermiş, onların iyi birer evlilik yaptıklarını, mürüvvetlerini görmüş, önce Munise'den olan torunu Emre'yi, sonra da Naim'in kızı Doğa Can'ı kucaklamak, sevmek, okşamak bahtıyarlığına ermiştir.

Yine de kötü yazgı onu aramızdan erken aldı. Beklenmedik ani ölümü içimizi burktu. Anısı, onu sevenlerin kalbinde tüm sıcaklığıyla yaşayacaktır.

Ruhu şad olsun.

KALMADI NE ZEVK NE SEFA

Dr. Galip UZUNCA

Aylar yıllar geçtikçe ömrüme doldu cefa
Kalmadı bu alemde sensiz ne zevk ne sefa
Hasretinle beklerim yok mu sende hiç vefa
Kalmadı bu alemde sensiz ne zevk ne sefa.

Bu bahar da açmadı çiçekler gayrı küskün
Yine gülşenler renksiz yine bülbüller üzgün
Beklerim hâlâ belki gelirsin diye bir gün
Kalmadı bu alemde sensiz ne zevk ne sefa.

Gözlerimden dökülen yaş değil birer hicran
O vefasız aşkınla oldum böyle perişan
Reva mı yıllar sonu bu sevdaya bu hüsrân
Kalmadı bu alemde sensiz ne zevk ne sefa.

Hasretinin hüznüyle oldum ben bir divane
Ruhumdaki bu derde bulunmaz gayrı çare
Akşam yine dolaştım hep meyhane meyhane
Kalmadı bu alemde sensiz ne zevk ne sefa.

"SEHER YELİ" VE MEHMET ERGÖNÜL

Ahmet SAMUR

İnsan yaşamında şansın ne denli etkili olduğunu hepimiz az çok biliriz. Şans, talih, çoğu kez beklenir, kovalanır, ancak o, kendi olgusunu tamamlamadan çıkmaz karşımıza. Şans öyle yavaş, öyle uzun zamanda bizi kucaklar ki, onun bizimle olduğunun farkında bile olamayız. Ya da öyle olmadık zamanda buluşuruz ki şaşırır kalırız... Gözlerimiz açılır, sarhoş oluruz mutluluktan. Kime teşekkür edeceğimizi bilemeyiz. Sonra, ayaklarımız yere basar, şanslı oluşumuza şükrederiz.

Aynı yolda ve aynı şansla yürümeyi düşleriz bir zaman...

*Mevlana'nın gel dediği
Yere doğru gidiyorum,
Tövbekâr mı, günâhkâr mı
Hiç bilmeden gidiyorum.*

Kendi yatağında akan bir derenin ne denli umutları, düşleri olabilir? Ne kum denizini aşacak debisi vardır, ne deryalara ulaşabileceği yolu bulabilir tek başına... O daracık yatağında, sırlı duygularıyla bakardı dar penceresinden dünyaya. Sesi bile duyulmazdı zayıf hançeresinden...

Bir gün, coştı tabiat ana. Yükseldi köpük köpük dalgaları ummanın. Sardı sarmaladı, açtı ufkunu, hız verdi akışına derenin... Şimdi derenin suları serinletiyorsa etrafını, mutlu ediyorsa aşıkları çağlıtısıyla ve daha uzaklara ulaşmayı düşlüyorsa, şans onunla olmuş demektir.

Umuda koşmak ne güzel! Ummana ulaşmak, aynı havaları solumak ne hoş!

*Kamil olmaz hallerimi
Pişirmeye gidiyorum,
Kaf dağından kervanımı
Aşırmaya gidiyorum.*

Ben o şanslı dereyim şimdi... Soluklarım onca mutlu, onca şanslı...

O'nunla Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'ndeki yazı ve şiirlerimiz aracılığıyla tanışmamızdan bir hayli zaman sonra İstanbul'daki derneğimizin kır gezisinde yüz yüze tanışma ve konuşma şansını buldum. O günden bu yana Sayın Mehmet Ergönül abimizle gerçek bir gönül dostu olmamızın

mutluluğunu ve şansını yaşıyorum.

İşim dolayısıyla kendisine gidemediğimi bilir, İstanbul trafiğine rağmen beni şerefendirir, saatlerce Ağın'dan, Ağınlı'dan, dosttan, vefadan ve dergimizden konuşuruz. Ağın'ı, Ağınlı'yı kimi kez taçlandırır göklere çıkarırız; kimi kez köşger deresine çeviririz...

*İlim irfan bilenleri
Barış için gelenleri
Hoşgörülle gülenleri
Görmek için gidiyorum.*

İşte bir ummanın bir dereye gelmesi, ona enginlerden yol açması, bir bilgenin bilgeliğini dostluk bağlarıyla benimsetmesi bu diyorum... Dostluğundan büyük bir gurur duyduğum Sayın Mehmet Ergönül abimize şükran borçluyum. Ancak Ağınlı'lar olarak bu saygın, çok hassas, duygulu, çok titiz ve büyük ozanımızı, ilgisizliğimizle, sahip çıkmayışımızla bir hayli incitmiş olduğumuzu biliyorum. Maddi hiçbir beklentisi yoktur Ağınlı'lardan, ya da başkalarından... İyi ya da kötü eleştiri bekliyordu, öncelikle hemşehrilerinden...

"Beklediğim Kuşlar" doğmuş, uçmuş gitmiş, haberimiz olmamış. Yazık! Çoğu şairler seher yeliyle tanışır. Söyleşir dertleşirler. Seher yeli gönüllere ferahlık, aydınlık; dertlere ilaçtır sanki...

Ancak Sayın Mehmet Ergönül'ün "SEHER YELİ" kitabı tüm güzellikleri kapsayan bir rüzgar gibi esti benim gönlüme. Anlatmak benim için çok zor. "SEHER YELİ"nin duygu rüzgarına kapılın, nasibinizi alın ve büyük ozanımızı tanıyın isterim. Mehmet Ergönül Abimizi anlatmam mümkün değil... Adam gibi adam, "can" nasıl tanıtılır? Sevgi ve saygı nasıl örneklenir? Müzik duygusu nasıl tutulur elle... İşte öyle anlatabilirim, kısaca... Sevgili hemşehrilerim, gönlüm ister ki hepinizin gönlüne "SEHER YELİ"ni estireyim buralardan. Serinleyin, mutlanın, gururlanın MEHMET ERGÖNÜL diye bir ozanımız, bir erenimiz var diye...

Bu yazımla, sevincime ortak olmanızı istedim. Acılarımızı içimize gömmek alışkanlığımız olmuş. Sevincimizi paylaşmak zevkimiz olsun bari... "SEHER YELİ" efkarınızı silsin, tebessümünüzü artırsın diyor sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

MASAL OLMASIN

Ahmet SAMUR

Ne değişti
Dünden bu güne?
Dün yoklar vardı,
Yoklarla
Yoksulları çoğalttık bu gün...
Kin, kan ve nefret azalmamış
Artmış küçük yüreklerde.
Atık izmarit gibi
Gururunu ezmişiz delikanlının,
Çamura belemiş gelinliğini,
Ülu orta kızartmışız
Bacıların yüzünü...
Çifte kilitler vurmuşuz kapımıza
Korkmuşuz komşu çocuğundan,
Dayı, emmi, teyze hala'yı
Unuttuk temelli,
Unuttuk insanlığı,
Aç yatarken komşumuz
Biz rahat uyumuşuz...
Terini silmemiş,
Bir tas ayrıntı sakınmışız
Irgatımızdan.
Hayır dualarını almıyoruz
Ninelerimizin,
Rehin bırakmışız kardeşi
Orda burda...
El açtırmışız yetime, yoksula...

Ah canım uygarlık!
Ne olur
Olanaklarını sunarken
İnsanlığımızı unutturmasaydın,
Gözümüzü para,
Gönlümüzü kara bürümeseydi.
Küfretirmeseydin ata avrata
Bombalar yağdırmasaydın başımıza
Kana belemesen,
Ölüme alıştırmasaydın bizi...

Korkmasaydık geleceğimizden.
Can vermek kolay,
Ama marifet değil ki ölmek...
Yaşamak güzel,
İnsanca yaşamak kutsal!

Peki
Ne değişti dünden bu güne?
Dinlemem artık masal.

BİR GÜZEL İNSAN

Özden BAYTAŞ

Kimi insanlar vardır; beyinleri insanlığa hizmet için çalışır, yürekleri insanlığa hizmet için çarpar. Pırıl pırıldır bu beyinler, bu yürekler. İnsan bu beyin ve yüreği taşıyan birisini tanıdıysa, unutamaz belleğinin bir yerinde oturur kalır.

Ben de, o gün bu gün, unutamadım.

Ortaokulun 13 kız öğrencisinden biriydim. Bir ilk yaz günü, günlerden Cuma. Merhum Necip Soylu'nun evi Ortaokul. Okulun bahçesinde toplanmışız. Okul müdürümüzün konuşmasını bekliyoruz. Heyecanlıyız. (Aldığımız türden toplanma değil bu) Merakla bekliyoruz. Derken, çok değerli müdürümüz İbrahim Uçkunkaya, kendine özgü o vakur tavrıyla söze başlayınca merakımız giderildi.

"Çocuklar, İlkbahar geldi. Havalar ısındı. Pağnik Köyüne bir gezi yapmak ister misiniz?"

Hep bir ağızdan "Eveet" diye haykırdık.

"Öyleyse yarın yemeklerinizi yanınıza alın. Kız öğrenciler yanlarına birer de çökelek torbası alsınlar."

Bu çökelek torbası da neyin nesiydi. Yeniden meraklanıyoruz.

Ertesi gün pırıl pırıl bir ilkyaz sabahının yaşam sevinciyle uyanıp okula geldiğimizde, müdürümüz bizi çoktan bahçede bekliyordu. Hemen sıra olduk ve birkaç uyarıdan sonra yola koyulduk.

Pağnik, ardından kavaklıklar, derken tüm hoyratlığı ile Karasu... Gezdik, oynadık, yedik, içtik eğlendik. Arada bir taşkınlık yapıp suya girmek istediğimiz oluyordu ki müdürümüz hemen tepemize dikiliyordu:

"Çocuklar, faraza (Bu sözcüğü hep kullanırdı) su aniden derinleşir ve bir kazaya sebebiyet verirsiniz. Suya girmeyin."

Biz, o gün müdürümüzün gözünde birer Asal Uçkunkaya idik.

Güneş dönüyor, ikinci yaklaşıyordu. Müdürümüzün "toplanın..." sözü üzerine hemen toplanıp sıra olduk. Bir kavaklığa doğru yürüdük. Kesilmiş kavaklar uzunlu kısalı, kalınlı, inceli, yerde yatıyorlardı. Müdürümüz:

"Erkek çocuklar bu kavaklardan taşıyabileceklerini omuzlasınlar; kız çocukları da günlük torbalarına alabildiği kadar kum doldursunlar" dedi.

Böylece, çökelek torbalarına olan merakımız da giderildi. Bu ağaçlarla kumların, yapılması tasarlanan bugünkü ortaokul binamızın ilk malzemelerinin olduğunu anlıyorduk.

Sorumluluk bu ya ben torbamı iyice doldurdum. Yola koyulduk. Torbam çok ağır. Kurtkaya'ya kadar oflaya pufloya taşıdım. Ama artık yürüyecek halim kalmamıştı. İçimden kumun bir kısmını dökmek geliyordu kıyamıyordum. Yolu yarılamaştım zaten.

Hemen olduğum yere oturdum. Gelen geçiyor, gelen geçiyordu. Birden bir yüzün sevecen ve mutlu bakışlarla bana yaklaştığını gördüm. Müdürümüzdü bu.

"Yoruldu mu 89?" dedi.

Ben utana sıkıla, artık taşıyamayacağımı; ama dökmeye de kıyamadığımı fısıldadım. Yanıma çömeldi:

"Bak" dedi. "Seninle bir anlaşma yapalım. Bozoğlan'ın dereye kadar kumu ben götüreceğim. Oradan inşaat yerine kadar da sen. Anlaştık mı?"

"Tamam" dedim.

İyi ama içim rahat değil. Kısa bir sürede olsa, kumumu müdürümüzün taşımasının verdiği huzursuzluğun ağırlığı kumdan daha ağır gelmeye başladı. Gidip geri alsam taşıyamazdım. Almasam içim içimi yiyor, bir türlü rahat edemiyordum. Bozoğlan'ın dereye varmadan kumu almak istedim.

"Hayır, olmaz," dedi. "Anlaşmayı bozamayız..."

Anlaştığımız yere gelir gelmez koşup kumu aldım. Artık çorbada benim de tuzum olacaktı. Mutluydum. Öğretmenimin beni anlamasından daha da mutluydum.

Herbirimizi saksıda çiçek gibi yetiştirmeye çalışan değerli müdürüm, yaptığın işin güzelliğini şimdi daha iyi anlıyorum. Kabrinde rahat uyu. Sana kucak dolusu saygılar...

GURUP

Metin UZ

Sardunya kırmızısı güneşin ışıkları.

Gurup vakti delerken kurşuni bulutları...

İçte bir volkan patlar, gök yüzüne dağılır.

Tutuşur mavi kubbe, yanar kavrulur bozkır...

Güneş durur ufukta hazdan titrercesine.

Bir sevgili, bir yâr'i, ay'ı beklercesine...

Bir an daha da büyür batmamak için yere.

Zannedersin o kubbe yanıp göçmek üzere...

Bu muhteşem yapıyı sende huşuyla seyret.

Geçen zaman içinde bu an ayrı bir servet...

Gece lacivert siyah elbisesini giyer.

Süsler elmas yıldızlar gökleri birer birer.

Mor sislerden tülleri çeker üstüne toprak.

Serin bir mutlulukla kımıldanır her yaprak...

Geceye hazırlıktır yanar bir bir ışıklar.

Tenha köşelerinden ayrılırken aşıklar...

Her gurup akşamında başlar içimde hüznün.

Kalmaz neşesi dostlar, böyle geçen gündüzün...

Seyreyle bu tabloda gün bir ölüm faslında.

Hayatın bir sırrıdır gurup vakti aslında...

18.7.1996, Elmadağ

ATATÜRK'E MEKTUP

Simge YILDIRIM*

Değerli Atatürk'üm.

Bütün gün sınıfımızda, karşımızda durup bize bakıyorsun. Biliyorum bizden çok şey bekliyorsun.

Okula başladığımdan beri derslerimizde, yaptığın savaşları, getirdiğin yenilikleri öğrendim. Kurtuluş Savaşı'nın çok önemli olduğunu biliyorum. İki yıl önce Samsun'a gittiğimizde gemi ile Samsun'a çıktığın yeri gördüm. İnan Atatürk'üm çok heyecanlandım. Gezmek için daha sonra Ankara'ya geldiğimizde ilk açılan TBMM'ni gördüm. Bu mecliste kürsüde konuşma yapan maketini görünce çok duygulandım. O yılları görüp yaşamadım ama yaptıklarını çok iyi anlıyorum. Dumlupınar'daki ve Çanakkale'deki şehitlikleri gezerken ülkemiz için savaşlarda genç ağabeylerimin öldüğünü öğrendim. Eğer sen olmasaydın Türkiye yabancı insanların ülkesi olacaktı. O zaman biz olmayacaktık.

Atatürk'üm, Türk halkı çok çalışkan olmalıdır. Her zaman çok çalışacağıma ve Atatürk çocuğu olacağıma söz veriyorum. Seni hiç görmedim ama içimde hissediyor ve seni kucaklıyorum.

* 9 yaşında. Manisa Özel Doruk Koleji 3/B sınıfında okuyor. Resim yapmak ve fülüt çalmak hoşuna gidiyor. Bütün insanları çok seviyor, ama Atatürk'ü çok daha fazla seviyor.

AĞIT

Babam'a

Yaptığın, buzdan bir heykeli miydi kendinin,
herkesin hayran olduğu,
dağların dağlayıp eritemediği;
yoksa herkeste tebessüm oluşturan
bir acı şaka mıydı, dağların ağlayıp oh diyemediği?

Söyle bana misk kokulu tomurcuk
söyle şimdi, orada kim var?

Naim ERTÜRK

ÇARESİZLİĞE FERYADIMIZ

Şadan KABASAKAL

Su altında kalmış, ötmez bülbüller
Bahçesinde açmıyor, artık sümbüller
Mümbit toprak gitti, bu nasıl haller
Buna dayanamaz, yufka yürekler,
 Senin sayende, dünyada güldük
 En sonunda seni, sulara gömdük
 Kıymetin bilmedik, ne biçim kulduk
 Haline bakınca, sararıp solduk.
Tarlada kuvvet yok, biz onu ekek
Bu kadar çileyi, biz nasıl çekek
Sulara gömüldük, biz nasıl geçek
İçimizi yakar, bu büyük gerçek.
 Suları soğuktur, bir tas içilmez
 Köprüsü yok yavrum, hemen geçilmez
 Çilemiz çoğalmış, kimseler bilmez
 Bu kadar haksızlık, artık çekilmez.
Ağın'ın etrafı, oldukça bayır
Ağın'ın genelde, hep olur şair
Kimseler etmiyor, Ağın'a hayır
N'olursun Allah'ım, sen biraz kayır.
 Kıymetin bilmeden, gömdüler suya
 Bir pula satıldı, taşın toprağın
 Sahibi çıkmadı, bu nasıl Ağın
 Yazgımız böyleymiş, düştük bu hale.
Ağın'ın dağları, birazcık duman
İnsanın çektiği, bu nedir aman
Köprüsü açılacak, acep ne zaman?
Acı çeken insan, kurtulsun hemen.
 Ağın şehit verdi, Cihan Harbi'nde
 Bu unutulur mu, Türk'ün kalbinde
 Yazık ki unutmuş, Ağın'ın bile
 Bunun hesabını, kime soralım?
Ağın'dan gittiniz, nedir kararız
Bu memleketi biz, sizden sorarız
Burada yatıyor, atalarınız
Bizim yurdumuz bu, kime satarız!

4 Mayıs 1997

MÜDERRİS HÜSEYİN HÜSNÜ EFENDİ

Halit HOCAOĞLU

(Geçen Sayıdan Devam)

Bizim bir de meşhur katırımız vardı. O zamanlar Ağın'da çift ve harman sürme işlerini yalnızca öküzlerin yapmalarına karşın, bizim bu işlerimizi katır yapardı. Harman zamanı babam beni düvene bindirir, Temmuzun kavurucu sıcağı altında, düven üstünde dön babam dön!... Ara sıra katır düvenle beraber kaçır, ben de sevinirdim, zira düvendeki çakmak taşları tamir edilinceye kadar birkaç gün nefes alırdım. Bir gün Elaziz'den seyiplenmiş bu katır kaçmış ve semeri sırtında olarak iki suyu geçip Ağın'a gelmiştir. Yukarıda belirttiğim gibi, evin hemen hemen her işini yapar, çift sürer, düven sürer, yük taşırdım. Bu yüzden babam: "Bizim katır, çezme çezme ve ekmek pişirmeden başka herşeyi yapar" derdi. İşte bu katıra ait bizim Ennükül'in Salih Çejenin bir hatırası: "Birgün Hoca bana dedi ki, Hacı Salih, Zabulbar'da Ağanın (Yargıtay üyelerinden hemşehrimiz M. Salim Özer'in babası) harmanında yüz burma piriç otu var. Bizim katırı al, bunu iki seferde getir. Zabulbar'a gittim, katır bir seferde bunu getirmeye getirir, amma işki bunları katıra yükleyebileyim. Nihayet Ağayla zorlukla yükledik ve bir seferde Ağın'a getirdik. İbrahim Ağa ile gelen Kılıçlı Davut bu yükü gördükten sonra, bu katır kimin diye sordu ve ben de Hoca'nın dedim. Acaba bu katırı satmaz mı diye sorduktan sonra, bu katıra kırk tane kırmızı lira versem bana satar mı" dedi. Babamın evinin karşısında, Büyük Hoca'dan kalma bir odası vardı. Eski tarihlerde Ağın'da kahve yoktu ve bunun yerine kışın açılan odalar kaim olurdu. Aslında bizim oda, kış yaz açık tutulan adeta bir misafirhane gibiydi. Kanatlı kapıdan avluya girilir, buradan ise kışın uğuruklu bir kapıdan esas odaya girilirdi. Odada bir ocak, yanda ise, altında küçükbaş hayvanları barındıran bir köşk ve bunun

yanında ise at ve katırların bağlandığı bir tavla vardı. İnekler ise, esas evde bulunan kış odasının altındaki ahırda barındırılır ve kışlık Amasya üzümü, evdeki bir odada saklanırdı. Bu odada Şeyh Efendi gibi meşahir kalıp, sohbet ederlerdi. Tahtasız Abdullah Efendinin de bu odadaki sohbetlere iştirak ettiğini ben şahsen hatırlıyorum. Bu odaya ait şahsen şahit olduğum üzücü bir hatırayı buraya kaydetmeden geçemeyeceğim: Yaz kış açık tutulan bu odada, aynı zamanda civar köylerden gelen garibanlar da kalırdı. Babam Kemaliye'ye Müftü olarak tayin edildikten sonra, bir müddet analığımla birlikte ben de Ağın'da kalmıştım. Ben henüz küçük bir çocuktum. Bir ara eşeğiyle birlikte civar köylerden gelen bir gariban akşam üzeri odaya girip, eşeğini tavlaya bağlamıştı. Analığım, hizmetkârimiz yoluyla bu garibanı dışarı attırdı. Adamın çok üzülmüş, "Yahu burası Hoca'nın odası, her gelen fakir fukara burada kalır, sen nasıl buradan beni kovarsın?" diye feryat etmesi, beni çok üzmüştü. Fakat elimden ne gelirdi. Babam fakir fukaraya elinden geldiğince yardım eder, onları düşünürdü. İşte size naklen duyduğum bir örnek: Yukarıda da bahsettiğim gibi o tarihlerde ramazan kışa rastlardı. Ramazan günlerinin birinde babam, kalabalık ve fakat çok fakir bir aileye haber salarak, iftarı kendilerinde yapacağını ısmarlar. Adamcağız şaşırıp kalır, zira evde kuru ekmekten başka birşey yoktur. İftara doğru birde bakar ki Hoca önde ve arkasında hizmetkârın cinde koca bir sini yemekle geliyor. Yemeğe otururlar. Babam, sini üstünde bulunan envai türlü yemeklerden bir iki lokma alır ve namaza geç kalıyorum, afiyet olsun der ve kalkar. Babamın bunu sık sık yaptığını işitmişim. Babamın vefatından sonra, arsa haline gelen bu oda, Hasan ağabeyime düşmüştü. Bilahare Osman amcamın oğlu rahmetli

Hüseyin ağabey bunu sembolik bir fiyatla satın almıştı. Aradan yıllar geçti. Bu sırada benim de maddi durumum iyileşmişti. Ben de Ağın'da, eski büyüklerim gibi, karınca kararınca birşeyler yapayım dedim ve bu vesile ile arsa haline gelmiş olan bu yeri satın alıp, ufacık bir misafirhane yaparak Belediyeye hediye edeyim dedim. O zamanki Belediye Başkanı Sadi Kapısız'la burayı tetkik ettik ve buraya yüksek çatılı, ufak ve süslü bir misafirhanenin yapılabileceğini öğrendikten sonra, amcam oğlu Hüseyin ağabeyle temasa geçmeye karar verdim. Bu konuyu Şeref ağabeyimle görüştüm, o da muvafık gördü. Sözü kısıtı, burayı amcaoğlu bana satmadı. Buna çok üzüldüm. En azından bugünkü El San'atları Eğitim Merkezi gibi bir binanın inşaatının yarısına eşit olan bu parayı, bu defa Ağın Dericilik Fabrikasına yatırarak çar çur ettim.

Medreselerin lağvıyla babamın Ağın Büyük Camisine imam olarak tayin edilmiş olduğunu daha önce yazmışım. Bu makamda iken, yeni Türk alfabesinin kabulü vesilesi ile, hocalar okuma yazmadan imtihana tabi tutulmuşlardır. Hemen hemen aynı tarihlerde sarıklar da kaldırılmıştır.

Babam yalnız Ağın yöresinde değil, diğer yörelerde de tanınır ve kendisine değer verilirdi. Bu arada size Divriği'deki bir hatırasını kendi ağzından aktarayım: "1925 yılında bir iş için Divriği'ye gitmişim. Orada maarif mensupları ile Ehli Sünnet inançları üzerine bir konuşma yapmıştık. Dönüşümden bir ay sonra sözü geçen maarifcilerden aldığım bir mektupta benden Onbir Mes'ele hakkında cevap beklediklerini söylüyorlardı." Ağdalı bir Osmanlıca ve eski harflerle Eğin'in köklü ailelerinden biri olan Hoca Ali Efendi yıllar yılı sonra, Şeref ağabeyimin Kemaliye'ye (Eğin'e) yaptığı bir ziyaret esnasında kendisine verir. Şeref ağabeyim, bunun kime ait olduğunu belli etmeden tetkik etmek üzere, o zamanki Diyanet İşleri Başkanına verir ve aldığı cevaptan "Bunu çok derin bir din adamının yazdığını, ancak

çok ağdalı bir Osmanlıcayla yazıldığını" öğrenir. Şeref ağabeyim, bunun günümüz diline çevrilmesi hususunu, kıymetli hemşehrimiz rahmetli M. Nuri Gencosman ağabeyimizden rica eder. Aslı bende olan bu Risale'yi, kıymetli hemşehrilerimizden rahmetli Nuri amca, aslına uygun ve tam bir sadakatla bugünkü öz dile çevirmiştir.

Şimdi babamla ilgili olarak kendisiyle son görüşmemizi sizlere aktarayım:

Kemaliye'de ilkokulu bitirmiş ve Elaziz Orta Okuluna gidecektim. Babam, o zamanki taka marka otobüslerden birine beni bindirmeden önce yanaklarımdan öptü ve cebinden çıkardığı ve üzerinde eski yazıyla yazılı bir kağıdı ikiye bölerek yarısını bana uzattı ve "Halit, bu kağıdı sakla, kaybedersen belki bir daha görüşemeyiz" diyerek beni uğurladı. Elaziz ortaokulunda pansiyonda kalıyordum.

Ağın'lı bazı talebeler de bir evde kalıyorlardı ve Kulunçgilin Papba Bacı da bunların yemeklerini pişiriyordu. Bir ara Ağın'lı talebelerin barındığı bu eve gitmişim. Dayımın karısı bana çıkın göndermişti ve buna ilâveten Adana'da okuyan Hoca Hasan Efendinin oğlu Mustafa'dan da bir mektup gelmişti. Çıhını açtım ve arkadaşlarla yemeye başladık. Ben hem yiyor ve hem de mektubu okuyordum ki, bir anda yediklerim boğazımda düğümlendi ve neye uğradığımı şaşırdım. Zira bu bir taziye mektubuydu. Hemen yerimden fırladım ve kendimi sokağa attım. Arkadaşlar telaşa düşüp "Ulan Babasının ölümünü duydu" diye peşime düştüler ise de, beni yalnız bırakmalarını söyledim. Yaşlı gözlerle ortaokulun yolunu tuttum. Okulun kestirme yolu, her evde bir köpek olan Muhacir Mahallesinden geçiyordu ve şehre inerken bu yoldan korkup geçmezdim. Ancak kim düşünür bunları... Paçalarımı köpeklerin yırtmalarına rağmen yoluma devamla, ortaokulun havuzunun kenarına oturup, başımı avcumun içine alarak ağladım durdum... Bir ara babamın bana sakla diye verdiği ufak kağıt parçası akıma geldi. Evet, maalesef bu kağıdı kaybetmişim... Kaybolmasın diye,

kasketimin içine soktuğum bu kağıt, ortaokul arkadaşlarım ile futbol oynarken kale taşı yerine koyduğum kasketimle birlikte kaybolmuştu.

Babam Kemaliye'de vefat ettiğinde cenazesine ancak amcam Keban Müftüsü Hacı Ahmet Efendi ile, Pulur'da bulunan Mustafa ağabeyim yetişebilmişti. Naaşını Ağın'a getirmek istemişlerse de, Eğin'liler, "Hoca yalnız sizin Hocanız değil, o bizim de hocamızdır, onu bize layık görmüyor musunuz?" diye sitem edince, bu defa Eğin'de defnine karar verilmiştir. Cenazenin defnini müteakip, bir müddet Eğin'de kalan amcamla ağabeyim, götürebilecekleri bazı eşya, kitap ve vesikaları, özellikle tarihi bir vesika olan, Hazreti Halit'ten kalan şecereyi de yanlarına alarak geri dönerler. Tarihi bir değeri olan bu şecere geçmişte babam tarafından hükümete ibraz edilince, bize Arguvan tarafında büyük bir çiftlik bağışında bulunulmak üzere iken, I. Dünya Savaşı patlak vermiş ve bu hibe akim kalmıştır. Bu tarihi vesika babamın vefatını müteakip, aile büyüğü olması nedeni ile Hacı amcamda kalmış ve çocuksuz vefat eden amcamdan sonra ise, bizim taraftan farkında olunmadan ilgilenen kimse çıkmaması neticesi, amcamın Keban'lı olan ikinci karısının elinde kaybolup gitmiştir. I. Dünya Savaşı nedeniyle akim kalan diğer bir konu daha vardır. Bunun hikayesi şöyledir: Rahmetli Nedim ağabeyle birlikte birgün Pulur'a gitmiştik. Bu vesile ile Pulur'lularla birlikte Hıdıroz Köyünde bulunan Ziyareti de gezelim dedik. Halkı Alevi olan bu köydeki bir mescit dikkatimi çekti ve merak edip Pulur'lu yaşlılara sorduğumda, bura halkının Hocaya müracaatla, sünni olmak istediklerini ve buraya bir mescit yaptırmasını arzu ettiklerini bildirmeleri üzerine, bu mescidin yaptırıldığını, ancak patlak veren I. Dünya Savaşı nedeniyle bu arzularının akim kaldığını söylediler.

Gelelim gene Babamın vefatıyla ilgili konuya. Eğin'de bulunan babamın kabri, Kadıgölünden Dapur Başına giden yolun

hemen altındadır. Mezar taşında eski harflerle şu ibare yazılıdır:

*Ağın Müderrisi ve Kemaliye Müftüsü
Hüseyin Hüsnü Efendinin ruhuna fatiha.*

1935

Ömrüm vefa ederse, aynı yazıyı yeni harflerle bir alüminyum levha üzerine yazdırtıp, buraya monte ettireceğim. Zira Kemaliye'ye giden Ağınlılar'ın çoğunluğu burayı ziyaret etmek isterler, ancak tam yerini bulamazlar.

Rahmetliğin kabrini elimden geldiğince, sık sık, ziyaret etmeye gayret ediyorum. Bu ziyaretlerden birinde, hasretle elimi yüzümü toprağına sürdükten sonra, içlendim ve yaşlı gözlerle kalemi kağıdı elime alıp şu manzum methiyeyi yazdım:

MÜDERRİS HOCA

Bir ömür boyu hep seni andım,
Canımın cananı Müderris Hoca.
Baba hasretiyle tutuşup yandım,
Gönlümün sultanı Müderris Hoca.

Abdülhamit Handan alıp fermanı,
Yaptırdın Ağında medrese, hanı,
Yüce camilerle birkaç dükkânı,
Bilginin ummanı Müderris Hoca.

Dünya nimetini itip bir yana,
Vatanım deyipte döndün Ağın'a.
İsmin bile huşu verir insana,
Ağın'ın mihmanı Müderris Hoca.

Her halinde bir asalet vardı,
Başı sıkışanlar seni arardı,
Vefatınla sanki ufuk karardı,
Dertlinin dermanı Müderris Hoca.

O güzel günleri getirip yada,
Ahü zar ederim, basıp feryada.
Namu şanın kaldı güzel Ağın'da,
Bir devrin destanı Müderris Hoca.

Dalında kurumuş yaprak olsaydım,
Ayağının tozu toprak olsaydım,
Kesipte attığın tırnak olsaydım,
İnsanlar insanı Müderris Hoca.

Babama ait diğerk bazı hatıraları gene aşıağıya çıkartıyorum. Takriben 1980 yıllarında Kızılay'daki Sakarya Caddesine uğramıştım. Et alayım dedim ve burdaki meşhur kasap Şatıroğluna uğradım. Kasapların genellikle Eğin'li olduklarını bildiğim için, kasada oturan yaşlı zata Eğin'li olup olmadığını sordum. Eğin'liyim deyince sohbete daldık ve ben de Ağın'lı olduğumu ve babamın Eğin'de Müftü olarak görev yaptığını söyleyince, adamcağız bana bir hayli iltifat ederek, "Bak hemşehrim ben Aleviyim, ancak Eğin yöresinde bulunan Aleviler dahi Müderris Hüseyin Efendiyi çok çok sever ve hürmet ederdik" dedi. "Senden et parasını almayacağım" diye ısrar edince, çaresiz kaldım ve bir hile-i şer'iyyeye başvurarak, "Yazı tura atalım" dedim ve ben kazanarak parayı kendisine verdim.

Takriben 1966 yıllarında Sıhhiye, Sezenler Sokak'ta ufak bir dükkanım vardı. Burasını bir Eğin'liye kiraya vermiştim. Bunun babası çok yaşlı bir zat olup, babamı çok iyi tanımış ve bir ara konuşmamız dönüp dolaşıp babaya gelince, derinden bir ah çekerek şunu söyledi: "Rahmetlinin Şeyh Efendi ile Eğin'e gelişini bir görseydin! Önde Şeyh Efendi ve Müderris Hoca, arkalarında atlara binmiş avanesiyle Eğin'e gelişleri bana bir zamanların Şeyh Ahmet filmindeki bir sahneyi andırıyor" dedi.

Bir diğerk hatırayı da İkincigilin rahmetli Haçce abladan nakledeyim: "Tarih 1974 sıraları idi. Yani babamın vefatından ortalama 40-50 sene geçmişti. Ara sıra hoş sohbet olan Haçce ablaya uğrar, gelmişten geçmişten laflardık. Bir ara, "Yahu Halit, bizim burada yaşlı Eğin'li bir komşumuz var. Adamcağız çok hasta ve ah diyor, rahmetli Müderris Efendi sağ olup, şöyle iki üç defa sırtımı sıvazlasa hiç birşeyim kalmaz" diyor. Bu zatı görmeyi çok isterdim, ancak bilahare vefat ettiğini öğrendim ve çok üzüldüm.

Buraya bir de yeğenim ve Müderris Hüseyin Efendinin torunu Avukat Halis'in

bir hatırasını da dercediyorum: "2. Dünya Harbinin bütün şiddetiyle devam ettiği 1943 senesinde Manisa ortaokulunda öğrenciydim. Öğrenciliğim sırasında, Manisa'ya bağlı Çobanıs köyünden Ulvi Çetin ve Sadun Cezzaroglu adında iki kardeş arkadaşım vardı. Birgün aramızda konuşurken, bu iki arkadaşım ailece Eğin'li (Kemaliye) olduklarını söylediler. Ben de Ağınlı olduğumu, rahmetli dedemin eski Eğin Müftüsü olduğunu belirttim. Ertesi gün okulda teneffüste Çetin ağabey bana sarılarak, senin deden, babamın ifadesine göre o yörede yeteneği ve dini liderliği ile tanınmış, çok sevilen bir zat imiş, babam seni muhakkak görmek istiyor ve köye gelmeni çok arzu ediyor, dedi. Bu davet üzerine bir Cumartesi köye gittim. Baba Cezzaroglu beni karşılarırken çok sevindi. Bu sevincini gözlerinin yaşarmasından farkediyordum. Benim şahsımda sanki Müftü Efendisini görür gibi oluyordu ve ilave etti: "Senin Deden bizim Eğin ve havalisinde çok sevilen ve sayılan bir zat idi. O, ilim ve irfan sahibi ve başlıbaşına bir kütüphane ve mürşidimiz idi" dedi. Beni köyde bir iki gün misafir etti. Halen vefat etmiş olan bu zata Tanrıdan rahmet dilerim. Yazıma burada son verirken, Hayırseverler Derneği'nin, bilhassa rahmetli Cevat ağabeyin en faal oldukları 1955'lerde, Ankara'da bulunan hemşehrilerimizin teşrifi ile Ağın büyüklerinin vefat tarihlerinde bunlar için birer anma günü tertiplendiğini çok iyi hatırlarım. Bu kadirbilir gelenek her nedense, özellikle son yıllarda hepten unutulup gitmiştir. "Baki kalan bu kubbede bir hoş sedaymış" derken, aynı güzel geleneğin tekrar ihya edilmesini, hatta yalnız Ağın'da değil, Ağın'lıların yoğun olduğu Ankara ve İstanbul'da da yapılmasını diler, hepinizi hürmetle selamlarım.

BULMACA

Hazırlayan: Kemal NİKSARLI

Y	K	A	Y	N	A	R	C	A	B	(İ)	E	Y	A
Z	A	G	I	N	(T)	Y	E	R	İ	(S)	E	P	E
G	A	Z	E	L	L	İ	R	A	Z	E	M	E	R
F	İ	N	İ	O	R	H	O	Ş	İ	R	İ	K	N
İ	Ç	R	A	L	T	A	M	A	K	E	H	T	E
R	A	A	K	Y	A	E	R	İ	N	D	(D)	E	L
A	C	A	K	A	K	R	A	T	I	M	R	I	T
N	G	E	E	M	R	R	D	A	N	Ü	S	T	R
B	Ü	N	F	K	A	A	M	A	Ğ	A	R	A	Ü
E	D	E	N	İ	Z	K	Ü	M	R	Ü	T	E	Ğ
Y	B	E	E	N	Z	E	L	R	*	G	A	D	Ö
İ	V	D	E	R	E	S	İ	I	A	L	A	*	B

1- YAZILAR()

2- HEKAMATLAR

3- BÖĞÜRTLEN DERESİ

4- TIRMITAR

5- GAZEL MEZARI

6- FIRANBEYİ

7- KAYNARCA()

8- VENK DERESİ

9- ÇAKMAKLI

10- HOŞIRIK

11- KARAYAZI

12- AĞIN YERİ

13- ALADAĞ

14- KARAMAĞARA

15- ÇEPE

Sözcükler; dik, yan, yatay ve ters olarak bulmaca karesi üzerinde yerleştirildikten sonra, geriye kalan harfler sıraya konulunca, bir şiirden beyt oluşur.

HABERLER

❖ AĞIN'lı Genç Sanatçımızın Dünya Çapında Başarısı

İrlanda'nın başkenti Dublin'de yapılan Eurovision şarkı yarışmasında Türkiye üçüncülüğü kazanmıştır. İlk kez 1975 yılında katıldığımız Eurovision yarışmasında bu güne kadar önemli bir başarı elde edememiştik. Bu yıl yarışmada Türkiye'yi temsil eden Grup Etnik, Levent Çoker'in bestelediği "Dinle" adlı şarkı ile, yirmi iki yıldır özlediğimiz başarıya ulaşmış bulunuyoruz.

"Dinle" şarkısının sözlerini Mehtap Alnitemiz yazmış olup, Şebnem Paker, yorumlamıştır.

Türkiye'ye çok önemli başarı kazandıran besteci müzisyen Levent Çoker rahmetli Bahri efendinin torununun çocuğudur. TCDD Genel Müdür Yardımcısı rahmetli hemşehrimiz Vehbi Çoker'in torunu ve rahmetli Sedat Çoker'in oğludur.

Genç sanatçımız Levent Çoker, Türkiye'nin bu başarısı ile ilgili olarak şunları söylemiştir: "Bu sonuç benim için birincilikle eşdeğerlidir. İnsanlara bizim ezgilerimizi söyledik ve kendi müziğimizle Avrupa'da yol alabileceğimizi kanıtladık."

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi olarak sevgili Levent'i alkışlıyor, daha büyük başarılarla Türk müziğine katkılar sağlamasını diliyoruz.

- ❖ Ağın Beyelması köyünden rahmetli Tefvik Özbek'in oğlu, Halûk, Bülent ve Ersal Özbek ile Tülay Arslan'ın babaları, Dr. İ. Nadi Arslan'ın kayınbabası, emekli öğretmen Mürsel Özbek, 23 Mart 1997 günü Ankara'da geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybetmiştir. Ölene Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

- ❖ Apuşmalı Hacıdayıgiller'den rahmetli Mustafa Öztürk'ün eşi, Şeref Öztürk, Fatma İkinci, Nahide Özgirgin, Necla Kodak ve Leyla Uzunoğlu'nun anneleri, rahmetli Paynikli Bacı'nın kızı Pakize Öztürk, 6 Nisan 1997 tarihinde Ankara'da yaşamını yitirmiştir. Ölene Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

- ❖ Hemşehrimiz Naim Ertürk'le Munise Nişli'nin babaları, Zafer Nişli'nin kayınbabası, Güner Omay'la Güler Doğan'ın dayıları, Adnan Ertürk'ün amcası, Ö. Nurettin Doğan'ın eniştesi, Nuriye ve merhum Mehmet Doğan'ın damatları ve Nazmiye Ertürk'ün sevgili eşi, Akbank emekli müdürlerinden Şenpınar'lı hemşehrimiz VEHBİ ERTÜRK, Gazi Üniversitesi Hastanesi'nde geçirdiği kalp ameliyatı sonunda 9 Nisan 1997 günü yaşamını yitirmiştir. Ölene Tanrı'dan rahmet, ailesine ve tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

- ❖ Merhume Fatma ve merhum Mustafa Tekin'in kızı, merhum Polis Memuru Nazmi Kepekçi'nin hanımı, Muazzez, Muzaffer, Necla ve Jale'nin annesi, Dergimiz yayın kurulu üyesi Prof. Zafer, Erdal ve Erkal Gencaydın'ın teyzeleri Fahriye Kepekçi, 28 Nisan 1997 günü Elazığ'da sonsuzluğa görmüştür.

Ölene Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

D U Y U R U

AĞIN DÜŞÜN ve SANAT DERGİSİ'nin
SAYIN OKURLARI

1997 YILI DERGİ BAĞIŞLARI
YURT İÇİ 1.500.000.-TL.,
YURTDIŞI İÇİN İSE 2.000.000.-TL. DİR.

BELİRTİLEN MİKTARIN, AĞIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA
DERNEĞİ'NİN 101843 NO.LU POSTA ÇEK HESABINA
BİR AN ÖNCE GÖNDERİLMESİ ÖNEMLE RİCA OLUNUR.

ERKEN GÖNDERİLEN PARALARIN
FAİZİNİN DERGİMİZİN BİR SAYISINI
AMORTİZE EDECEĞİNİ UNUTMAYALIM

AĞIN

T E Ş E K K Ü R

Sevgili eşim değerli Vehbi Ertürk'ün vefatı dolayısıyla cenaze törenine katılarak, bizzat evimize gelerek veya telgraf ve telefonla taziyetlerini bildirerek büyük acımızı paylaşan bütün akraba, dost ve hemşehrilerimize gönül dolusu teşekkürlerimizi sunarız.

*Tüm ailesi adına
eşi: Nazmiye Ertürk
kızı: Munise Nişli
oğlu: Naim Ertürk*